

★ A ★ S ★ D ★

OBSAH 3. ČÍSLA 10. ROČNÍKU - 1978

Jak čekáš, tak žiješ

Co znamená pokání?

Proč v roce 1844

Ježíš nepřišel? (V)

Sedm slov z kříže —

Výkřik úzkosti

Třicet let

biblické archeologie

Tak nás Bůh vedl (15)

Věříme v osobního Boha

Poslušnost plynoucí z důvěry

Zapomenutý Kristus - Zkoušky

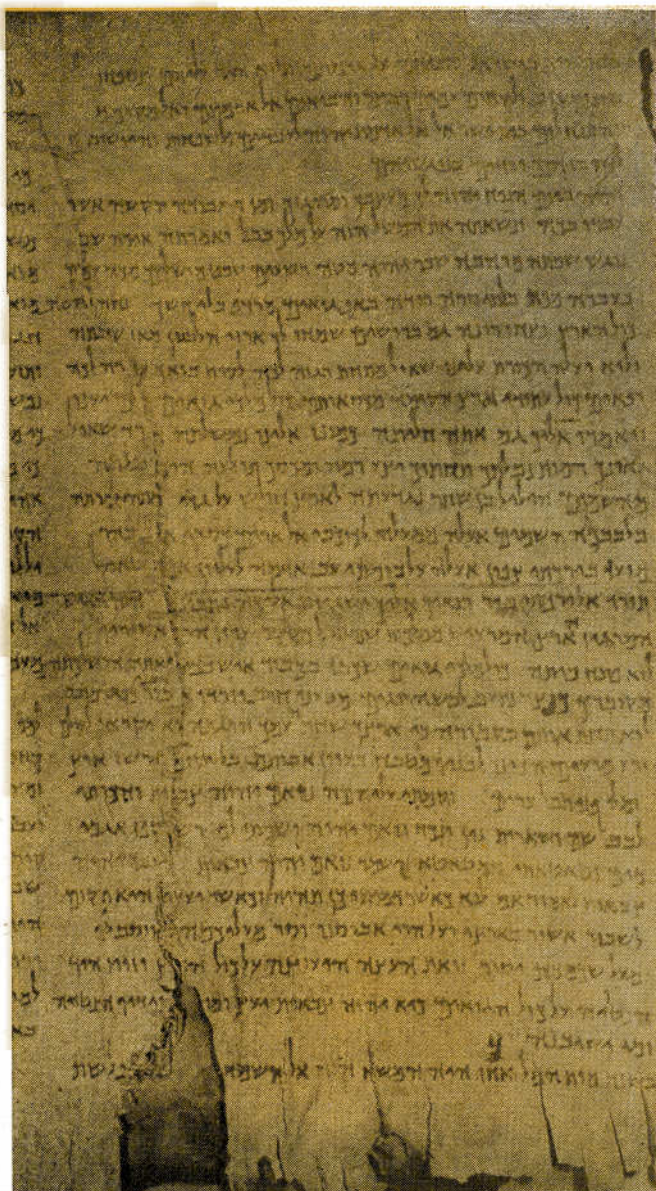
Kde končí život

a začíná smrt?

Vy jste sůl země

Jdu nakoupit

ZNAMENÍ DOBY



V jarních měsících roku 1948 se rozletěla po světě vzrušující zpráva: V judské poušti byly nalezeny asi dva tisíce let staré biblické rukopisy, čímž se lidem dvacátého století poprvé dostaly do rukou ukázky bible, která byla užívána v Kristových dobách. Protože

Pokračování na str. 8

JUBILUJÍCÍ KMK SVOLÁVÁ V. VŠEKŘESTĀNSKÉ MÍROVÉ SHROMÁŽDĚNÍ

Před dvaceti lety zahájila svou činnost Křestanská mírová konference. Tehdy — v roce 1958 — se v Praze sešlo asi čtyřicet církevních představitelů a teologů, kteří jako křestané cítili hlubokou odpovědnost za mírovou budoucnost lidstva. Od skončení války sice uplynulo již plných třináct roků, ale svět žil pod hrozbou války ještě děsivější — války nukleární, která mohla v důsledku napjaté světové situace snadno vzplanout.

Bylo by chybné domnívat se, že vznik KMK byl politicky inspirován. Její zrod je odrazem snahy jejích zakladatelů za uchování pokojného soužití všech národů. Vždyť v důsledku tehdejší politické situace byly vytvořeny přehrady nejenom mezi státy, ale začaly vyrůstat i v církvích. Proto od samého vzniku nevidí KMK svoje poslání ve zdůvodňování a překládání různých politických prohlášení, ale usiluje o to, aby pro příslušníky všech církví vytvořila podmínky k bratrským rozhovorům.

Za dvacet let svého trvání se KMK rozrostla do skutečně mezinárodní organizace. Jestliže u její kolébky stáli příslušníci několika evropských národů (Bulharsko, Rumusko, Maďarsko, SSSR, NDR, NSR a Československo), pak v současné době zasahuje všechny kontinenty celého světa. KMK je dnes uznávána jako nevládní organizace Spojených národů (NGO) a má konsultativní statut při ECOSOC. Při pohledu na budoucí práci KMK hovoří v její prospěch i ta skutečnost, že v poslední době o ni projevují stále větší zájem církve z takzvaného „třetího světa“.

Letos — v jubilejním roce — stojí KMK před svým pátým všekřestanským mírovým shromážděním, které se sejde ve dnech 22. — 27. června 1978 v pražském Slovanském domě. Očekává se účast asi šesti set pozvaných delegátů, pozorovatelů, hostů a zástupců tisku. Asi třetina účastníků přijede ze socialistických zemí, další třetina z kapitalistických a třetina z rozvojových zemí. Tento kongres, svolaný ke dvacátému výročí KMK, se bude konat pod záštitou biblického hesla „... a zaměř naše kroky na cestu pokoje“. (Luk 1,79)

Hlavní proslov na téma „Boží výzva k solidaritě — křestané pro mír, spravedlnost a osvobození“ přednese viceprezident KMK a člen Národní revoluční rady z Madagaskaru, pastor dr. Richard Andriamanjato. Na jeho projev naváží další referáty: Zmírňování napětí — odzbrojení — spolupráce (dr. Herbert Mochalski z NSR), Aktuální otázky spravedlnosti a práva (metropolitá Paulus mar Greorios z Indie) a Osvobození a křestané (biskup Colin Winter z Namibie, který žije v současné době v exilu ve Velké Británii). Pozornost upoutají i zprávy, které přednesou předseda KMK metropolitá Nikodim (Ruská pravoslavná církev) a generální tajemník biskup dr. Károly Toth (Maďarsko). Vlastní práce kongresu bude probíhat v několika skupinách a podskupinách. Dojde také ke zvláštním setkáním delegátů z jednotlivých kontinentů, dále k setkání mládeže a žen.

Všechny dlouhé a pečlivé přípravy nasvědčují, že V. VMS bude příležitostí, aby se v plné míře uplatnilo vlastní poslání KMK, které je vyjádřeno její ústavou. Ta říká, že KMK je hnutí, ve kterém nalézá svůj výraz odpovědnost křestanů za mír, sociální spravedlnost a za důstojný život lidstva. V červnu se v Praze sejdou křestané z různých církví a denominací, kteří se hlásí do služby pro pokoj a pomoc člověku.

Členy KMK jsou církve, křestanská sdružení, skupiny křestanů a jednotlivci, pokud souhlasí se statutem hnutí a byli řádně přijati. Vedle řádného členství je možné též přidružení (asociace). Protože církev adventistů sedmého dne není členem KMK, byli na V. VMS její zástupci pozváni jako pozorovatelé.

KŘESŤANÉ VŠECH VYZNÁNÍ MAJÍ společný základ: víru v Ježíše Krista, který chce být spasitelem všech lidí. Tuto víru čerpají z Písma svatého, jež je rovněž společné a jediné pro všechny Kristovy následovníky. Ono je základem vyznání víry, kterým již staří křesťané vyjadřovali své přesvědčení, že Ježíš „vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce všemohoucího, a odtud přijde, soudit bude živé i mrtvé“. Tato slova jsou jistě známá všem křesťanům, ať jsou v kterékoli církvi.

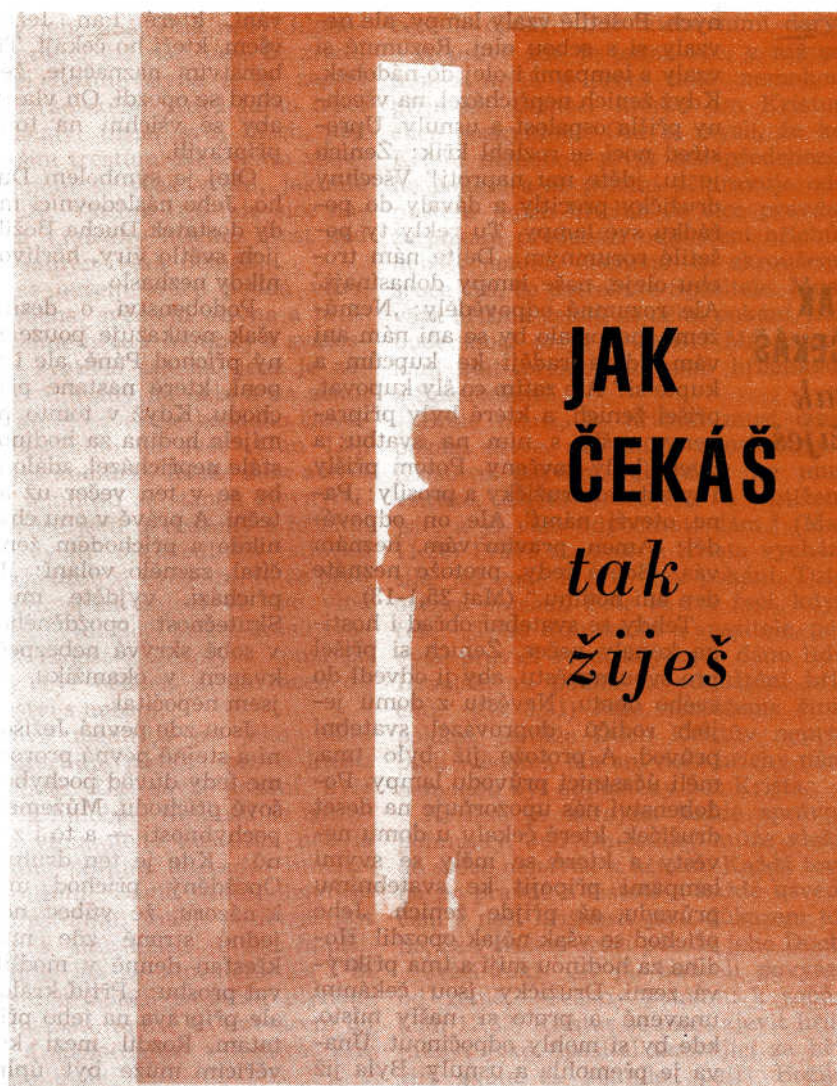
Ano, Ježíš Kristus přijde ve svém slavném příchodu znovu na tuto zemi. On dal nejenom slib, že se vrátí, ale i znamení, podle kterých mohou lidé poznat, že jeho příchod je blízko. Jak sám prohlásil, „den a hodinu“ sice nikdo nezná, ale skutečnost, že se jeho prorocké slovo naplňuje, nás ujišťuje, „že se přibližuje vykoupení“ naše. (Luk 21,28)

Každý, kdo v bibli studuje otázku druhého příchodu Páně, musí poznat jednu okolnost, na kterou výrazně upozorňoval Pán Ježíš i apoštolé. My věřící ji sice často přehlízíme a nevěnujeme jí pozornost, když je tak zřetelně předpověděna jako sama znamení příchodu Páně. Písmo totiž zdůrazňuje, že druhý příchod Pána Ježíše se opozdí. To znamená, že všechna proroctví o druhém příchodu Páně se naplní, znamení budou jasně viditelná, ale Pán bude ještě prodávát. Nechá na sebe čekat.

Je to obdobná situace, jakou prožíval Noe se svou rodinou, když za ním Bůh zavřel dveře korábu. Všechna proroctví o potopě se splnila, všechno bylo připraveno, dveře korábu byly již několik dní zavřeny — jen potopa nikde. Lidé se smáli a z Noema a jeho korábu si tropili žerty. Uběhl šestý den, přišel i sedmý, a stále nic. Snad Noema napadaly i různé myšlenky. Snad začal pochybovat o správnosti svého jednání. Byla to pro něho velká zkouška víry. A Pán Ježíš se právě na tuto zkušenost odvolává, když říká: „Jako bylo za dnů Noe, tak bude i příchod Syna člověka; jako totiž ve dnech před potopou lidé jedli a pili, ženili se a vdávali, až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a jako nic nevěděli, až přišla potopa a všechny zahubila, tak bude i příchod Syna člověka.“ (Mat 24,38.39)

Jsme svědky, jak se mnohá proroctví o druhém příchodu Páně naplnila a jiná se plní. Přesto zde však vždy budou lidé, kteří řeknou: „Kde jest jeho slíbený příchod? Od té doby, co naši otcové zesnuli, všechno zůstává tak, jak bylo od počátku stvoření.“ (2 Petr 3,4) Dokonce i mnozí křesťané si v srdci povzdechnou: „Prodává Pán můj přijetí.“ (Mat 24,48) A tomuto převrácenému myšlení odpovídá i zavrženíhodné jednání. Pán Ježíš jde dokonce dále a říká, že mnohý „zlý služebník si řekne: „Můj Pán dlouho nejde“ a začne své spolumužníky bít a s opilci zasedne k pití.“ (Čti Mat 24,48.49)

Upřímný a věrný Ježíšův následovník se však nemusí dostat do takových pochybností, protože Písmo nás na pozděný příchod Páně upozorňuje. Při pozorném čtení bible si každý jistě povšimne té skutečnosti, že zprávy o druhém příchodu Páně jsou znovu a znovu spojovány s výzvami k vytrvalosti a trpělivosti. „Buďte trpěliví, bratři, až do příchodu Páně.“ (Jak 5,7) „Neodhazujte tedy svou důvěru, vždyť je v ní naděje na bohatou odplatu. Potřebujete vytrvalosti, tak abyste, až vykonáte vůli Boží, sklidili splnění slibu. Již jen chví-



JAK ČEKÁŠ tak žiješ

KAREL SPINAR

ku malou, zcela malou, a ten, jenž má přijít, přijde, neomešká se.“ (Žid 10,35-37)

Tyto verše vybízejí všechny křesťany připravující se na příchod Páně k trpělivému čekání. Následovníci Páně musejí počítat s určitou čekací dobou, a proto potřebují i trpělivost. Jejich čekání nemusí být vždy snadné. Vždyť v životě každého člověka se objevují různé těžkosti a starosti a ani věřící jich není ušetřen. Ba právě naopak, Pán Ježíš svým následovníkům říká: „Na světě soužení míti budete, ale doufejte, já jsem přemohl svět.“ (Jan 16,33) Také ve vidění na ostrově Patmos svěřil Pán svému učedníkovi Janovi poselství určené věřícím v době před jeho příchodem: „Tuť jest trpělivost svatých, tu jsou ti, kteří ostříhají příkázání Božích a víry Ježíšovy.“ (Zj 14,12) Na prvním místě je tu vyzvednuta trpělivost věřících. Je to důkaz, jak velmi ji budou potřebovat. Trpělivé čekání na druhý příchod — to je víra v Ježíšovo slovo — a dále úcta k pošlapaným příkázáním Božího zákona, taková je charakteristika

opravdových věřících křesťanů, kteří žijí před druhým příchodem Kristovým.

Svůj význam má i podobenství Pána Ježíše o bdělém služebníkovi u Luk 12,37.38: „Blahoslavení služebníci, které Pán při svém příchodu najde bdící. Skutečně, říkám vám: Přepásá se, pozve je ke stolu, bude chodit od jednoho k druhému a obsluhovat je. A když přijde třeba až o druhé nebo o třetí noční hlídce a shledá, že jsou vzhůru, blaze jim.“ Služebníci v tomto podobenství měli každopádně počítat s tím, že budou muset čekat až do večera nebo třeba do půlnoci a možná až do svítání.

O svém pozdním příchodu však nejzřetelněji mluví Pán ve známém podobenství o deseti pannách. V něm přibližuje tehdejší orientální svatbu. Na tomto obraze názorně vysvětluje svůj druhý příchod a především upozorňuje na únavné, ale zároveň trpělivé čekání věřících na svého Pána: „Tedy bude království nebeské, jako když deset družiček vzalo lampy a vyšlo naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět rozum-

ných. Pošetilé vzaly lampy, ale nevzaly si s sebou olej. Rozumné si vzaly s lampami i olej do nádobek. Když ženich nepřicházel, na všechny přišla ospalost a usnuly. Uprostřed noci se rozlehl křik: „Ženich je tu, jděte mu naproti!“ Všechny družičky procitly a dávaly do pořádku své lampy. Tu řekly ty pošetilé rozumným: „Dejte nám trochu oleje, naše lampy dohasínají.“ Ale rozumné odpověděly: „Nemůžeme, nedostalo by se ani nám ani vám. Jděte raději ke kupcům a kupte si!“ Ale zatím co šly kupovat, přišel ženich, a které byly připraveny, vešly s ním na svatbu; a dveře byly zavřeny. Potom přišly i ty ostatní družičky a prosily: „Pane, otevři nám!“ Ale on odpověděl: „Amen, pravím vám, neznám vás.“ Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“ (Mat 25,1-13)

Tedy se svatební obřad i hostina konaly večer. Ženich si přišel pro svou nevěstu, aby ji odvedl do svého domu. Nevěstu z domu jejích rodičů doprovázel svatební průvod. A protože již bylo tma, měli účastníci průvodu lampy. Podobenství nás upozorňuje na deset družiček, které čekaly u domu nevěsty a které se měly se svými lampami připojit ke svatebnímu průvodu, až přijde ženich. Jeho příchod se však nějak opozdil. Hodina za hodinou míjí a tma přikrývá zemi. Družičky jsou čekáním unavené a proto si našly místo, kde by si mohly odpočinout. Unava je přemohla a usnuly. Byla již půlnoc, když se náhle ozvalo volání: „Ženich už jde! Vyjděte mu vstříc!“

Družičky rychle vstávají a připravují se. Je zajímavé, že to první, oč mají starost, je lampa. Nějak slabě svítí. To proto, že je v ní málo oleje. Pět družiček však bylo prozíravých. Ty si vzaly do malých nádobek i zásobní olej. Proto nepřišly nijak do rozpaků. Dolily jej do lampy, vyčistily knot a lampa svítila tak jasně jako předtím. Hned mohly jít ženichovi radostně vstříc. Ale těch dalších pět, které Kristus nazývá bláznyvími a pošetilými, bylo bez zásobního oleje. Jejich lampy začínaly hasnout. A protože jim prozíravé družičky nemohly pomoci, odešly olej shánět jinam. Mezitím však ženich s nevěstou a svatebním průvodem odešel do svého domu. Dveře se zavírají, ale pošetilé družičky tam ještě nejsou. Když konečně přišly, stály již jen u zavřených dveří.

Až potud je podobenství Páně. Jistě není nijak těžké pochopit jeho význam. Ježíš je ženich a družičky představují křesťany, kteří čekají na jeho příchod. Není smyslem našeho článku rozvádět každou jednotlivost. Je však nutné ukázat, že zde jde o naléhavé varo-

vání, které Pán Ježíš adresuje všem, kteří ho čekají. Tímto podobstvím naznačuje, že jeho příchod se opozdí. On vlastně vyzývá, aby se všichni na toto zpoždění připravili.

Olej je symbolem Ducha svatého. Jeho následovníci mají mít tedy dostatek Ducha Božího, aby jejich světlo víry, horlivosti a lásky nikdy nezhaslo.

Podobenství o desíti pannách však neukazuje pouze na opožděný příchod Páně, ale i na překvapení, které nastane při jeho příchodu. Když v tomto podobenství míjela hodina za hodinou a ženich stále nepřicházel, zdálo se, že svatba se v ten večer už asi neuskuteční. A právě v onu chvíli, kdy již nikdo s příchodem ženicha nepočítal, zaznělo volání: „Hle, ženich přichází, vyjděte mu naproti!“ Skutečnost opožděného příchodu v sobě skrývá nebezpečí být překvapen v okamžiku, se kterým jsem nepočítal.

Jsou zde pevná Ježíšova zaslíbení a stejně pevná proroctví. Nemáme tedy důvod pochybovat o Ježíšově příchodu. Můžeme sice slyšet pochybnosti — a to i z úst křesťanů: „Kde je ten druhý příchod?“ Opožděný příchod může svádět k názoru, že vůbec nepříjde. Na jedné straně zde může takový křesťan denně v modlitbě opakovat prosbu: „Přijď království tvé!“ ale příprava na jeho příchod, ta je tatam. Rozdíl mezi křesťanem a věřícím může být úplně smazán. A tak se právě zde křesťané rozdělují na dvě skupiny: jedni se na jeho příchod připravují a živě jej očekávají, zatímco druzí jej úplně přehlížejí. Oběma skupinám však Ježíš posílá naléhavou výzvu: „Buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenačkáte.“ (Luk 12,40)

Konec družiček, které nebyly na pozdní ženichův příchod připraveny, byl smutný. Přišly, ale dveře byly zavřeny. A ještě smutnější byla slova, která jim ženich řekl: „Neznám vás.“ Ano, až Pán přijde, budou si mnozí činit nárok na vstup do nebeského království. Pán Ježíš o tom hovořil na více místech.

„Jakmile už jednou hospodář vstane a zavře dveře a vy zůstanete venku, začnete tlouci na dveře a volat: ‚Pane, otevři nám,‘ tu on vám odpoví: ‚Neznám vás, odkud jste!‘ Pak budete říkat: ‚Jedli jsme s tebou i pili a na našich ulicích jsi nás učil!‘ On však odpoví: ‚Neznám vás, odkud jste. Odstupte ode mne všechny, kdo činíte bezprávi!‘“ (Luk 13,25-27)

Na jiném místě Písma je zaznamenán další výrok Pána Ježíše: „Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, pane,‘ vejde do království nebeského,

ale ten, kdo činí vůli Otce mého v nebesích. Mnozí mi řeknou v onen den: ‚Pane, Pane, což jsme ve jménu tvém neprorokovali a ve jménu tvém nevymítali zlé duchy a ve tvém jménu neucínili mnoho mocných činů?‘ A tehdy jim prohlásím: ‚Nikdy jsem vás neznal; vzdalte se ode mne, kdo činíte nepravost.‘“ (Mat 7,21-23)

Jsou snad všechna tato Ježíšova slova určena pouze nevěřícím? Rozhodně ne! Vždyť lidé, kteří nevěří, se ke Kristu nemodlí, neoslovují jej „Pane, Pane“, a v jeho jménu nic nečiní. Budou to tedy křesťané, kteří budou muset slyšet slova: „Neznám vás.“ — Jsou to snad nejsmutnější slova, jaká kdy k lidskému sluchu dolehnou. Budou je slyšet věřící, kteří se však Boží vůli neřídili, a proto nebudou připraveni.

Pán Ježíš svá podobenství vyprávěl proto, aby držímající křesťany napomenul a vyburcoval k bdělosti. Dnes jeho slova platí jako výstraha. Dnes ještě má každý možnost připravit se na jeho příchod a žít v souladu s vůlí Pána Ježíše. Dnes je čas nespát, ale bdít. Dnes ještě platí Kristova slova: „Buďte jako lidé, kteří čekají svého Pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře.“ (Luk 12,36)

Ony moudré a pošetilé družičky z Kristova podobenství představují dvě třídy křesťanů před příchodem Páně. Všechny deset čeká na sklonku dne. Všechny tvrdí, že očekávají jednoho ženicha. Všechny byly ke svatbě povolány a všechny mají jedno jméno — křesťané. Všechny mají jednu lampu — Boží slovo. Všechny čekají na Kristův příchod, ale ne všechny vejdou do svatební síně. Některé nebudou vpuštěny.

Přemýšlel jsi již o tom, ke které třídě právě nyní patříš? Kdyby dnes Ježíš přišel, kde bys stál?

Čekáme-li na osobu, kterou milujeme, pak ani dlouhé čekání nám nepřipadá těžké. Jestliže Pána Ježíše nade všechno milujeme, pak čekáme rádi. Vždyť jeho odměna za trpělivou vytrvalost stojí za námahu. Vyplatí se přemoci únavu a bdít. V Písmu čteme: „Co oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, co nevstoupilo do lidské mysli, to vše připravil Bůh těm, kteří ho milují.“ (1 Kor 2,9) V poslední knize Písma popsal Jan velebnost místa, kde bude Bůh společně přebývat se svým lidem. Nebude tam více zármutku, bolesti, nemoci ani smrti. Jan věděl, že to všechno se uskuteční až po druhém příchodu Páně, a proto na opětovný Ježíšův slib „Jistě, přijdu brzy“, prosil: „Přijď, Pane Ježíši!“ A my se připojujeme a voláme s ním: „Ano, přijď, Pane Ježíši!“

Co znamená POKÁNÍ?



ly pro něho vyplynout, naplňovaly jej hrůzou. V jeho duši však nebyl hluboký srdcervoucí žal nad tím, že zradil nevinného Božího Syna a že zapřel Svatého Izraelského. Když farao trpěl Božími soudy, uznal svůj hřích, aby unikl dalším trestům. Ke svému vzdoru proti nebi se však vrátil, jakmile rány ustaly. Všichni tito lidé sice nařikali nad výsledky hříchu, lítost nad hříchem samým však neměli.

Když se ovšem srdce poddá vlivu Božího Ducha, svědomí oživne a hříšník postřehne něco z hloubky a svatosti Božího svatého zákona, jenž je základem Boží vlády na nebi a na zemi. „Světlo, které osvěcuje každého člověka přicházejícího na svět“ (Jan 1,9), osvítlí tajné komůrky lidské duše a věci skryté v temnosti se stanou zjevnými. Mysl a srdce jsou usvědčeny z hříchů. Hříšník vycítí spravedlnost silného Boha a s hrůzou si uvědomí, že se před Zpytatelem srdcí objeví ve své vině a nečistotě. Vidí Boží lásku, krásu svatosti, cítí radost z čistoty a touží po tom, aby byl očištěn a navrácen do společenství s nebem.

Davidova modlitba po jeho pádu nám znázorňuje povahu pravé lítosti nad hříchem. Davidovo pokání bylo upřímné a hluboké. Nesnažil se zmenšit svou vinu. Jeho modlitba nebyla inspirována přáním uniknout hroziícímu odsouzení. David viděl ohavnost svého přestupku, viděl poskvrněnost své duše a jeho hřích se mu hnusil. Nemodlil se jen za odpuštění, ale i za čistotu srdce. Toužil po štěstí plynoucím ze svatosti, toužil po navrácení do souladu a společenství s Bohem. Zde je řeč jeho duše:

„Blahoslavený jest ten, jemuž odpuštěno přestoupení, a jehož hřích příkryt jest.

Blahoslavený člověk, jemuž nepočítá Hospodin nepravosti, a v jehož duchu lži není.“ (Žalm 32,1,2)

„Smiluj se nade mnou, Bože, podle milosrdenství svého, podle množství slitování svých shlad přestoupení má... Nebo já znám přestoupení svá, a hřích můj přede mnou jest ustavičně...“

Vyčišť mne yzopen, a očištěn budu, umyj mne, a nad sněh bělejší budu...“

Srdce čisté stvoř mi, ó Bože, a ducha přímého obnov u vnitřnostech mých.

Nezamítej mne od tváře své, a Ducha svatého svého neodjímej ode mne.

Navrať mi radost spasení svého, a duchem dobrovolným utvrď mne...“

Vytrhni mne z pomsty pro vylití krve, ó Bože.

Bože spasiteli můj, a bude s veselím prozpěvovati.

jazyk můj o spravedlnosti tvé.“ (Žalm 51,3-16)

Dosáhnout takového pokání jako je toto, není v naší moci. Lze je získat je-

nom od Krista, který vstoupil na nebesa a obdařil lidi duchovními dary.

A právě zde je jedna věc, v níž se mnozí mylí, a proto také nemohou přijmout pomoc, kterou jim Kristus chce poskytnout. Oni si myslí, že ke Kristu nemohou přijít bez předchozího pokání a že pokání připravuje odpuštění jejich hříchů. Je sice pravda, že pokání předchází odpuštění hříchů, neboť jenom zlomené a zkrroušené srdce cítí, že potřebuje Spasitele. Musí však hříšník čekat, až učiní pokání, než bude moci přijít k Ježíši? Má se pokání stát překážkou mezi hříšníkem a Spasitelem?

Bible neučí, že hříšník musí činit pokání dříve, než může uposlechnout Kristovo pozvání: „Pojďtež ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vám odpočinutí dám.“ (Mat 11,28) Právě naopak: z Krista vychází síla, jež vede k pravému pokání. Tuto otázku objasnil Petr ve své řeči, když řekl: „Toho Bůh, kníže a spasitele, povýšil pravici svou, aby bylo dáno lidu Izraelskému pokání a odpuštění hříchů.“ (Sk 5,31) Jako nemůžeme činit pokání, jestliže Duch Kristův neprobudí svědomí, tak ani naše hříchy nám nemohou být odpuštěny bez Krista.

Kristus je zdrojem každé správné pohnutky. Jen On jediný může vložit do srdce nenávisť k hříchu. Každá touha po pravdě a čistotě a každé usvědčení z naší hříšnosti jsou důkazem toho, že v našem srdci působí jeho Duch.

Ježíš řekl: „A já, budu-li povýšen od země, všechny potáhnu k sobě.“ (Jan 12,32) Kristus se musí zjevit hříšníkovi jako Spasitel umírající za hříchy světa. A jakmile spatří Božího Beránka na golgotském kříži, začne se před jeho duchovním zrakem rozvíjet tajemství vykoupení a Boží dobrořivost ho vede k pokání. Tím, že Kristus zemřel za hříšníky, projevil lásku, kterou nikdy nepochopíme. A jakmile si hříšník tuto lásku uvědomí, ona obměkčí jeho srdce, začne ovlivňovat jeho způsob myšlení a vyzdechne mu do duše zkrroušenost.

Je pravda, že lidé se někdy za své hříšné jednání stydí a vzdávají se některých svých špatných návyků dříve než si uvědomí, že jsou přitahováni ke Kristu. Kdykoliv však projevují úsilí napravit se a z upřímné touhy činit to, co je správné, je to Kristova moc, jež zde působí. Vliv, jehož si nejsou vědomi, ovlivňuje jejich duši, jejich svědomí oživne a jejich vnější život se změní. A když je Kristus vyzve, aby se podívali na jeho kříž a užívali toho, kterého probodli svými hříchy, nachází jeho výzva odezvu v jejich svědomí. Spatří špatnost svého života, zjeví se jim hříchy, hluboce zakoreněné v jejich duši. Začínají chápat něco z Kristovy spravedlnosti a volají: „Jak hrozný je hřích, když si vyžádal takovou oběť, aby každý, kdo se nachází v jeho moci, mohl být vykoupěn. Jaká láska to je, když Spasitel musel podstoupit takové utrpení a ponížení,

CESTOU NADĚJE A LÁSKY

- ☐ Jak se může hříšný člověk stát spravedlivým před Bohem? Do souladu s Bohem můžeme být uvedeni jenom skrze Krista. Jak ovšem můžeme přijít ke Kristu? Mnozí si i dnes kladou stejnou otázku, jako ti, kteří kdysi o letnicích stáli v početném zástupu před Petrem, a usvědčení z hříchu volali: „Co máme činit?“ To první, co jim Petr řekl, bylo: „Pokání činite.“ (Sk 2,38) Zanedlouho, při jiné příležitosti oznámil: „Čiňte pokání, a obraťte se, aby byli shlazení hříchové vaši. (Sk 3,19)

Pokání v sobě zahrnuje lítost nad hříchem a odvrácení se od něho. Nevzdáme se hříchu, nepoznáme-li jeho hříšnost. Dokud se od něho, ve svém srdci neodvrátíme, nedojde k opravdové změně v našem životě.

Mnoho lidí nedovede pochopit pravý smysl pokání. Litují, že zhrěšili, dokonce činí vnější nápravu, protože se bojí, že jim jejich špatné skutky přinesou utrpení. Není to však pokání v biblickém slova smyslu. Oni nařikají spíše nad trápením než nad hříchem. Takovou lítost měl Ezau, když viděl, že navždy ztratil prvorozenecské právo. Balám se polekal, když mu anděl s vytašeným mečem zastoupil cestu, a tak vyznal svou vinu, neboť jinak by byl ztratil život. Nebyla to však opravdová lítost nad hříchem, nebyla to změna úmyslu, nebyl to odpor ke zlu.

Jidáš Iškariotský zradil svého Pána a zvolal: „Zhrěšil jsem, zradiv krev nevinnou.“ (Mat 27,4) Toto vyznání vytrysklo z Jidášovy provinilé duše, když si uvědomil, že ho čeká odsouzení. Pohnutkou vyznání byl strach z rozsudku. Následky, které z toho mě-

abychom nezahynuli, ale měli věčný život.“

Hříšník této lásky může odolávat a může odmítat, aby byl ke Kristu přitažen. Jestliže však neklade odpor, Ježíš jej uchvátí. Poznání plánu spasení ho povede ke kříži a tam vyzná své hříchy, jež způsobily utrpení draheho Božího Syna.

Stejný božský intelekt, jenž působí na věci v přírodě, mluví i k lidským srdcím a vytváří nevyličitelnou touhu po něčem, co nemají. Pozemské věci nemohou uspokojit jejich touhu. Duch Boží na ně působí, aby vyhledávali ty věci, které jediné mohou dát pokoj a klid — milost Kristovu a radost ze svatosti. Viditelnými i neviditelnými vlivy náš Spasitel stále usiluje o to, aby myšlení lidí odvrátil od neuspokojujících radostí hříchu a přivedl je k nekonečné blaženosti, kterou v něm mohou získat. Všem, kteří marně hledají možnost pít z dřavých cisteren hříšného světa, je určeno božské poselství: „A kdo žízni, přijď, a kdo chce, naber vody života zdarma.“ (Zj 22,17)

Vy, kteří ve svém nitru toužíte po něčem lepším a čistém, považujte tuto touhu za Boží volání k vaší duši. Prosťte Boha, aby vám dal pokání, aby vám zjevil Krista v jeho nekonečné lásce a v jeho dokonalé čistotě. Svým životem Spasitel dokonale potvrdil principy Božího zákona — lásku k Bohu a lásku k člověku. Dobrotivost a nezištná láska — to byl život Kristovy duše. Teprve když na něj patříme a když od něho na nás dopadá světlo, vidíme hříšnost svých srdcí.

Je možné, že si lichotíme, jako to činil Nikodém. Utěšujeme se, že náš život je bezúhonný, že náš morální charakter je správný, a myslíme si, že nepotřebujeme ponížovat své srdce před Bohem jako obyčejný hříšník. Když však světlo, vycházející z Krista, zasvítne do našich duší, poznáme, jak jsme nečistí. Rozeznáváme sobectví svých pohnutek a nepřátelství proti Bohu, jež poskvrňuje každý čin v našem životě. Pak poznáme, že naše vlastní spravedlnost je opravdu jako roucho ohyzdné a že jen krev Kristova nás může očistit od poskvrny hříchu a obnovit naše srdce, aby se podobalo jeho srdci.

Jediný paprsek Boží slávy, jediný záblesk Kristovy čistoty pronikající duši, činí každé poskvrněné místo bolestivě zřetelným a odhaluje znetvoření a vady lidské povahy. Zjevuje neposvěcené touhy, nevěrnost srdce a nečistotu rtů. Hříšnickovy činy nevěrnosti v porušování Božího zákona jsou vystaveny jeho zraku a jeho duch je ohromen a sklíčen zkoumavou mocí Božího Ducha. Hříšník pocítuje vlastní ošklivost, hledí na čistý a neposkvrněný Kristův charakter.

Prorok Daniel užíval slávu obestírající božského posla, který byl k němu seslán a byl ohromen pocitem své vlastní slabosti a nedokonalosti. Sám líčí, jak na něho zapůsobila ona podi-

vuhodná událost: „Nezůstalo ve mně síly, a krása má změnila se, a porušila na mně, aniž jsem mohl zadržeti síly.“ (Dan 10,8) Duše zasažená nenávidí své sobectví, pocítuje odpor ke své sebelásce a snaží se získat skrze Kristovu spravedlnost čistotu srdce, jež tkví v harmonii se zákonem Božím a s Kristovou povahou.

Pavel říká, že „ze strany spravedlnosti zákoní“ — pokud šlo o vnější skutky — byl „bez úhony“ (Fil 3,6) Když však poznal duchovní charakter zákona, zjistil, že je hříšník. Jestliže budeme posuzovat podle litery zákona, jak to lidé často povrchně činí, pak zjistíme, že Pavel se zdržoval od hří-

chu. Když se však podíval do hloubky svatých nářízení zákona a viděl sebe tak, jak ho viděl Bůh, sklonil se v pokoře a doznal svou vinu. Říká: „Já pak byl jsem živ někdy bez zákona, ale když přišlo přikázání, hřích ožil, a já umřel.“ (Řím 7,9.10) Když viděl duchovní povahu zákona, hřích se objevil v pravé ohavnosti a Pavlova sebeuctá zmizela.

Bůh nepovažuje všechny hříchy za stejně velké, nýbrž je hodnotí různě, jak to činí i člověk. Nezapomeňme však, že lidem se některý špatný čin může jevit jako nepatrný, ale v očích Božích neexistuje žádný malý hřích. Lidský úsudek je zaujatý a nedokona-



SYMBOLY SPASENÍ

PROČ v roce 1844 Ježíš nepřišel?

William Miller, bývalý voják, pozdější farmář a v pozdějších letech svého života pilný zkoumatel bible, seděl v pokoji u svého pracovního stolu a v jeho tváři se odrážel výraz úžasu, ohromení a radostné naděje. Právě dospěl k pozoruhodnému závěru. Po více než dvouletém studiu biblických proroctví dospěl k přesvědčení, že asi za dvacet pět let se Spasitel ve svém druhém příchodu vrátí na tuto zemi. Tenkrát se psal rok 1818.

Dnes víme, že se Miller mylil, protože Ježíš nepřišel. Přesto však některé jeho proročké výklady mají své pevné místo v dějinách biblické interpretace. Miller se totiž nezmýlil v určení proročského času, ale ve výkladu události, jež se měla stát.

William Miller se stal symbolem

všech křesťanů, kteří na začátku devatenáctého století začali pilně studovat biblická proroctví, aby lépe porozuměli Božímu poselství, jež bylo určeno právě pro onu dobu. Bylo to krátce po otevření až dosud „zapečetěné“ Danielovy knihy. (Viz Dan 12, 4.9) Mužové a ženy v různých zemích se tenkrát s úžasem skláněli nad poselstvím, jež tato dosud nesrozumitelná kniha v sobě skrývala. A jedním z nich byl právě William Miller. Zastavme se u něho na chvíli a ve stručnosti si připomeňme jeho příběh, který je tak důležitý pro další pochopení významných proroctví Písma.

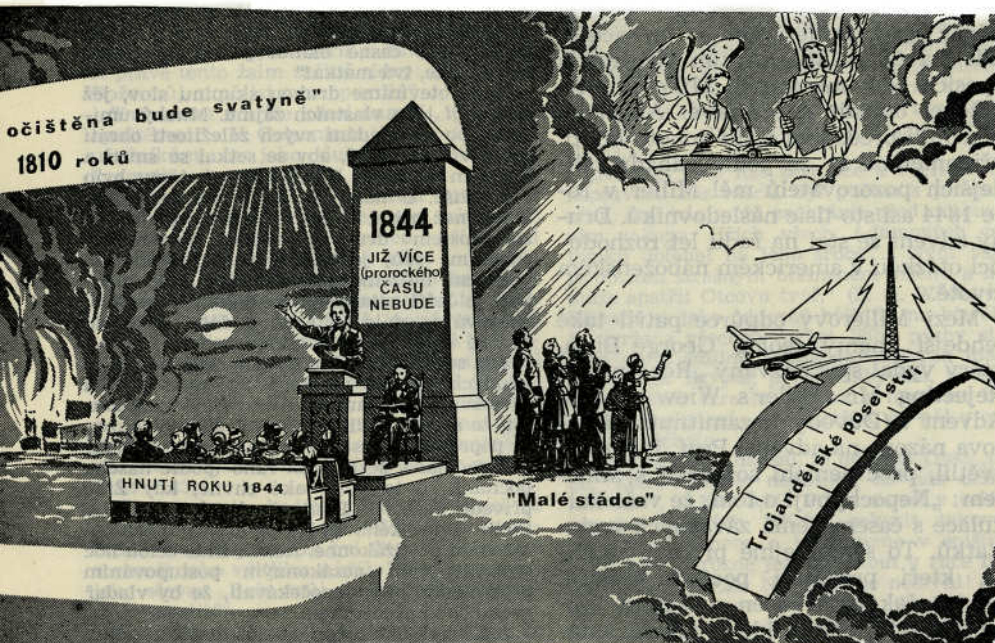
Ve svém mládí strávil Miller nějaký čas ve společnosti deistů a je pocho-pitelné, že přijal i jejich názory. Tradiční křesťanské učení pak přijímal se značnými pochybnostmi a své názory nijak neskrýval. V roce 1809 se stal zástupcem šerifa a v roce 1810 byl jmenován poručíkem domobrany ve státě Vermont. V průběhu občanské války byl v roce 1812 povýšen do hodnosti kapitána v armádě Spojených států. Po válce se vrátil do svého domova v Low Hampton, kde kromě ces-

lý, zatímco Bůh posuzuje všechny věci podle jejich skutečného významu. O opilci se vyjadřujeme s opovržením a říkáme, že ho jeho hříchy vyloučí z nebe, kdežto pýcha, sobectví a žádostivost často zůstávají bez pokárání. Jsou to však hříchy Bohu zvláště odporné, neboť jsou v rozporu s dobrovolností jeho povahy a s onou nezištnou láskou, jež tvoří podstatu atmosféry nepadlého vesmíru. Někdo upadne do některého z očividných hříchů a pocituje hanbu, ubohost a potřebu Kristovy milosti. Pyšný člověk takovou potřebu vůbec nepozná, a proto uzavírá srdce vůči Kristu a vůči nekonečným požehnáním, která nám přinesl.

Ubohý publikán, který se modlil: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ (Luk 18,13), považoval sám sebe za velmi špatného člověka. A lidé jej viděli také takového. On však cítil svou ubohost a se svou tíží viny a hanby přišel před Boha a prosil o jeho milosrdenství. Srdce publikána bylo otevřené pro Ducha Božího, který pak mohl vykonat své dílo milosti a vysvobodit jej z moci hříchu. Farižeova vychloubačná, sebeospravedlňující modlitba ukázala, že jeho srdce bylo vlivu Ducha Svatého uzavřené. Protože byl vzdálen od Boha, neměl pocit své vlastní hříšnosti v protikladu k dokonalosti nebeské svatosti. Nepo-

cítoval žádnou potřebu, a proto také nic neobdržel.

Jakmile si uvědomíte svou hříšnost, nečekejte, až se polepšíte. Jak mnoho je těch, kteří si myslí, že nejsou dosti dobří, aby přišli ke Kristu. Myslíte, že se polepšíte svým vlastním úsilím? „Může-li změnit Mouřenín kůži svou, aneb pardus peřestost svou, také vy budete moci dobře činiti, naučivše se zle činiti.“ (Jer 13,23) Pomoc pro nás je jenom v Bohu. Nesmíme čekat na silnější usvědčování, na vhodnější příležitosti nebo na světlejší nálady. Sami o sobě nic nemůžeme učinit. Musíme přijít ke Kristu právě takoví, jací jsme. -dp-



tování prožil zbytek svého života. Zemřel v roce 1849.

Miller brzy poznal, že jeho skepticismus mu neskýtá žádnou naději a že ho vnitřně neuspokojuje, protože nevysvětloval smysl života na této zemi. Nespokojenost, která naplnila jeho srdce, jej nakonec přivedla zpět k Bohu a bibli. Stal se tedy členem baptistického sboru. Zpráva o jeho obrácení se rychle rozšířila mezi jeho deistickými přáteli, kteří jej pak napadali stejnými argumenty, jimiž on sám velmi často mátl mysl křesťanů. V zánětlivých diskusích šlo nejvíce o bibli. Miller věřil, že je Božím slovem, zatímco jeho odpůrci tento názor popírali a snažili se v bibli nalézt rozpory.

Miller svým někdejšími přátelům slíbil, že když mu dají k dispozici čas, vysvětlí rozporná místa, aby byli plně uspokojeni. Také prohlásil, že je ochoten vrátit se zpět k nevěře, jestliže se mu to nepodaří. A tak začal s pravidelným a systematickým studiem bible.

Nejprve se rozhodl, že odloží všechnu dřívější zaujatost a že bude srovnávat Písmo s Písmem tak, aby do-

sáhl pochopení biblické zvěsti. O své studijní metodě sám píše: „Kdykoliv jsem našel něco nesrozumitelného, postupoval jsem tak, že jsem si vzal na pomoc konkordanci a s její pomocí jsem zkoumal všechny texty Písma, v nichž se nacházela všechna slova v nesrozumitelné části obsažená. Dbal jsem na to, aby každému slovu zůstal jeho správný význam a vztah k předmětu v textu, a jestliže to bylo v souladu se všemi paralelními verši, byl problém odstraněn.“

Tento způsob studia přivedl Millera k závěru, že bible se sama vysvětluje. Poznal, že biblická mluva musí být chápána doslovně, pokud zde ovšem není jasný důkaz o použití symbolických obrazů. Jinými slovy řečeno, Písmo musí být chápáno ve svém běžném historickém a mluvnickém významu — ovšem kromě těch částí, kde bylo užito obrazné mluvy.

Dále Miller objevil, že mnohá proroctví se doslovně naplnila, i když byla obrazně vyjádřena. Tak poznal, že je nezbytné srovnávat nejenom Písmo s Písmem, ale i s historií. A protože proroctví o Kristově prvním příchodu

se naplnila zcela doslovně, přišel k názoru, že i proroctví, vztahující se na jeho druhý příchod, se naplní stejným způsobem. Tak se stalo, že druhý advent zaujal prvořadé místo v jeho studiu.

Při studiu příchodu Ježíše Krista zaujala Millerovu pozornost prorocká předpověď z knihy Daniele 8,14: „Až do dvou tisíc a tří set večerů a jiter, a přijdou k obnovení svému svatě služby.“ (Podle původního textu je v anglickém znění závěr tohoto verše přeložen takto: „... a očistěna bude svatyně.“)

Millera upoutal stejný předmět, který před tisíciletími zajímal proroka Daniela. Uvědomil si, že toto proroctví se nyní nemůže vztahovat na stánek nebo chrám, protože již dávno neexistují. V křesťanském věku musí mít toto proroctví nějaký jiný význam. Dále bral v úvahu vysvětlení, že toto proroctví se vztahuje až na dobu konce. (Dan 8,17,26) Stejně jako mnoho jiných křesťanů v oné době, přišel i Miller k názoru, že svatyně je země, a její očistění znamená očistění ohněm při Kristově druhém příchodu. Dále přijal zásadu, která v oné době byla již všeobecně přijímána, že den v prorocké řeči znamená rok. Jestliže tedy 2300 dnů představovalo 2300 let, a jestliže toto údobí mělo svůj počátek někde v Danielově době, pak musí končit právě v současnosti a určuje druhý Kristův příchod. Miller potřeboval nalézt počátek tohoto údobí, aby mohl určit rok Kristova návratu. Kristova slova, že „nikdo neví dne ani hodiny“, chápal tak, že Kristův příchod se nedá určit na den a hodinu, ale pouze na rok.

Klíč k tomuto proroctví našel Miller ve vidění u Daniele v osmé a deváté kapitole. (Viz rozbor v minulém čísle.) Zpráva o očistění svatyně a 2300 dnech je součástí vidění, jež nebylo v osmé kapitole plně vysvětleno. A jelikož vidění, pokračující v deváté kapitole, se zabývalo sedmdesáti týdny, které sahaly až k Mesiáši, dospěl Miller k závěru, že sedmdesát týdnů bylo „odkrojeno“ z delšího období. Tato obě období však mají společný začátek, a

to je rok 457 př. Kr. Tak se dostal k roku 1843. Když později toto proroctví studoval podrobněji, zjistil, že výchozí rok se nekryje přesně s našim současným kalendářním rokem, a proto závěr předpovězeného údobí posunul až do roku 1844. A to byl rok, na který se pak zaměřil ve svých kázáních. Velká skupina věřících, kteří s ním sdíleli společný názor, určila konečný termín splnění tohoto proroctví. Byl to 22. říjen 1844. V onen den měl přijít Ježíš Kristus ve svém druhém příchodu.

Miller nebyl kazatel. Připojil se k baptistům a věrně podporoval jejich program. Když přišel k tak závažnému závěru, pokračoval ještě celých třináct let ve svém studiu bible. Znovu a znovu propočítával čísla a revidoval jejich biblický výklad. Svého přesvědčení se však nemohl zbavit. Často měl pocit, že by o tom měl povědět i jiným lidem, avšak obavy, že se může mýlit, jej zdržovaly.

V létě roku 1831 šel jednoho dne ráno opět do své pracovny, kde v hlubokém rozpoložení padl na kolena a tam v modlitbě Bohu slíbil zvěstovat toto poselství, jestliže mu Bůh nějakým způsobem otevře cestu. „Jak to myslíš, otevřít cestu?“ ozývalo se v jeho nitru a zdálo se mu, jako by tuto otázku kladl sám Pán. Proto na ni v modlitbě odpověděl: „Jestliže dostanu pozvání, abych veřejně na kterémkoli místě hovořil, půjdu a povím lidem o tom, co jsem v bibli vyčetl o druhém příchodu Páně.“

Po této modlitbě pocítil úlevu. Byl si totiž jist, že starého farmáře nikdo nebude žádat o kázání. Radoval se, jak to s Pánem dobře usmlouval. Ještě se však ani pořádně neusadil do svého křesla, když se ve dveřích objevil jeho synovec z nedalekého města. Přinesl vzkaz svého otce, který Millera žádal, zda by příští neděli nemohl kázat v jejich shromáždění. To Millera přímo šokovalo. Rozhněval se sám na sebe a vyčítal si, že dal takový slib. Vyběhl ven za stodolu a tam padl znovu na kolena. Chtěl s Bohem znovu smlouvat, ale nemohl, protože svědomí se silně ozývalo: „Učinil jsi smlouvu se svým Pánem a teď ji chceš porušit?“ Miller zjistil, že zde je jen jediné východisko: Slib dodrží, kázat půjde!

Jeho první kázání, které pronesl v domě své sestry, bylo počátečním krokem v jeho veřejné práci. Vysvětloval proroctví o druhém příchodu Ježíše Krista a jeho slova na posluchače tak hluboce zapůsobila, že ho požádali, aby tam zůstal celý týden a kázal jim. Přicházeli i lidé z okolních měst a během týdne bylo možné pozorovat hluboké oživení. Stejný výsledek se projevil i na jiných místech, kde Miller kázal.

S přesvědčením hovořil o Kristu, a jeho druhém příchodu, o hříchu a spasení. Lidé nejenom s nadšením poslouchali, ale rozhodovali se i k činům. Hříšníci se obraceli, činili pokání a při-

pojovali se k církvi. Když se po týdně vrátil domů, nalezl tam dopis s pozváním, aby navštívil jiné město, kde také čekali na jeho poselství.

Pokud mu síly a čas dovolily, kázal Miller v následujících třinácti letech, kdykoli o to byl požádán. Jádrem jeho kázání bylo proroctví a jeho naplnění. Ti, kteří mu uvěřili, zůstávali nadále ve svých církvích. Nebyl však sám, kdo tuto pravdu zvěstoval. Také kazatelé mnoha náboženských denominací přijali tuto pravdu. O druhém příchodu Kristově byly psány knihy a toto poselství se objevovalo i v četných časopisech. Ti, kteří v Kristův druhý příchod uvěřili, přijali jméno „adventisté“. Chtěli tak vyjádřit svůj postoj k tomuto důležitému poselství.

Ve všech církvích se však vytvářel odpor proti „milleristům“. Čím více se lidé stavěli za Millera, tím více rostla opozice. Nakonec museli Millerovi přívrženci opustit své církve. Abychom si učinili představu o síle tohoto hnutí, připomeňme si, že podle odhadu tehdejších pozorovatelů měl Miller v roce 1844 asi sto tisíc následovníků. Druhý advent se stal na řadu let rozhodující otázkou v americkém náboženském životě.

Mezi Millerovy odpůrce patřil také tehdejší známý teolog George Bush, který vydal spis nazvaný „Reasons for Rejecting Mr. Miller's View on the Advent“. (Důvody k zamítnutí Millerova názoru na advent) Prof. Bush vysvětlil, proč nemohl souhlasit s Millerem: „Nepochybuji o tom, že vaše kalkulace s časem nemá závažných nedostatků. To samozřejmě přiznají všichni, kteří proroctví poctivě studují. Jsem však přesvědčen o Vašem úplném omylu, pokud jde o povahu událostí, jež se mají po uplynutí tohoto údobí odehrát.“ Dále prof. Bush rozvádí svůj názor na vývoj situace po roce 1844.

Očekávaný 22. říjen 1844 přešel a nespĺnilo se očekávání Millerovo ani Bushovo. Zůstaly zde skupiny zklamáných věřících, kteří se trápily otázkou, proč se jejich naděje nenaplnila. Kde byla příčina? Je možné, že by Bůh zklamal, nebo se zmýlili oni?

Bůh zklamat nemohl, stejně jako i jeho slovo je neochvějné. Ti nejvěrnější hleděli na řadu naplněných proroctví Písma, a to pro ně byl doklad platnosti těchto zásad. Oni věřili, že bible sama musí odpovědět na vzniklý rozpor. Šli na kolena a prosili o další světlo, jež by je vedlo na cestě víry. Prosili a Bůh dal jasnou odpověď. Ukázal jim, co znamená „očistění svatyně“. Kristus nemohl přijít, protože ještě nebyl naplněn významný obraz jeho prostřednické služby v plánu spasení.

Bůh po zklamání v roce 1844 světil svým věrným dítkám důležité poselství, jež je dnes zvěstováno celému světu. A toto poselství bude předmetem našeho studia v příštím čísle.

R. T.

SEDM SLOV Z KŘÍŽE

Výkřik úzkosti

Jindřich Marcolla



Na kříži Ježíš promluvil celkem sedmkrát a jeho výroky lze rozdělit do dvou skupin. Nejprve jsme z jeho úst slyšeli slova, v nichž vyjádřil zájem o druhé. Na prvním místě se modlil za ty, kteří ho ukřižovali. Nepřál si, aby pro svou nenávisť k němu zahynuli, a proto se modlil, aby jim nebeský Otec odpustil. Druhým slovem otvírá cestu do ráje lotrovi. Jak krásné ujištění mu dal: „Budeš se mnou v ráji!“ S jakou důvěrou a nadějí smíme i my přistoupit ke golgotskému kříži. A třetí slovo se týkalo jeho matky. Chtěl zajistit její časně blaho: „Ženo, hle, tvůj syn... Hle, tvá matka!“

Nyní otvíráme druhou skupinu slov, jež se týkají jeho vlastních zájmů. Mnohý umírající po uspořádání svých záležitostí obrátí svou tvář ke stěně, aby se setkal se smrtí a byl sám se svým Bohem. A tak tomu bylo i u Ježíše. U něho je však pozoruhodné, že dříve, než přišel ke svým věcem, věnoval se záležitostem druhých. Každé Spasitelovo slovo má svůj jedinečný smysl, a my jen pokoení můžeme sledovat, jak stále hlouběji je Ježíš zatahován do bolesti a utrpení. Dostává se dále od Otce a dále upadá do hrozných opuštěností a osamocení.

Zdá se, že mezi těmi dvěma skupinami Ježíšových výroků na kříži uplynula dlouhá přestávka. Z evangelijních zpráv lze usoudit, že asi tři hodiny mlčel. Ježíš byl souzen a popraven římským tribunálem. Římský den začínal v šest hodin ráno (podle našeho počítání), a to byla také chvíle, kdy Židé přivedli Ježíše k Pilátovi, aby jej odsoudil. Podle židovského práva bylo noční soudní zasedání protizákonné. Ačkoli Židé celou noc strávili svým nezákonným postupováním proti němu, přece neočekávali, že by vladař svolal soud přede dnem.

Ježíš byl ukřižován kolem deváté hodiny dopoledne a evangelista Matouš uvádí, že „v poledne nastala tma po celé zemi až do tří hodin. Kolem třetí hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lama zabachani“, to jest: „Bože můj, proč jsi mě opustil?“ (Mat 27,45-47) Tříhodinové Ježíšovo odmítní se bylo provázeno nadpřirozenou tmou, jež se snesla na celou krajinu.

Tato tma je nevysvětlitelná, jestliže nepřipustíme, že šlo o nadpřirozený zásah. V žádném případě nemohla být způsobena zatměním slunce, jelikož měsíc byl v úplňku. Zdá se, že příroda sympatizovala se svým stvořitelem a pánem. Slunce odepřelo hledět na tuto hrůznou scénu. Diváci na Golgotě žádali znamení a ono se skutečně zjevilo. Bylo to takové znamení, jež všechny zdrtlo hrůzou. Jeden spisovatel o této události napsal: „Slunce právě dosáhlo vrcholu, když náhle stáhlo nazpět své paprsky, jakoby země nebyla hodna jeho světla. Na jasné obloze se začalo viditelně stmívat...“

Staří církevní otcové, jako byl např. Origenes a Eusebios, uvádějí citáty z dávných pohanských pramenů, v nichž se o této události hovoří. Tak např. jakýsi Flegon se zmiňuje o zatmění slunce, jež spadá právě do doby ukřižování Krista a uvádí, že nikdy předtím nebylo spatřeno „něco tak předivného a hrozného“.

Co všechno se odehrálo v oněch temných hodinách, to se můžeme jen domnívat. Jisté však víme, že Ježíš procházel hrůzným zápasem s mocnostmi temna a že tento zápas skončil skvělým vítězstvím. Kníže vzpoury byl sesazen. Je to vítězství, jež umožnilo vymazání hříchů všech lidí, kteří činí pokání.

Většina zvědavých diváků se vrátila do města, protože na jejich posměšné „Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže“ nepřišla žádná odpověď. Obávané a částečně očekávané osvo- bození se neuskutečnilo, a tak se upevnili v přesvědčení, že není mesiášem.

Právě nastala chvíle, kdy měla být přinesena večerní i velikonoční oběť. Měla to být další oběť, jež v řadě obětí — po staletí přinášených — měla symbolizovat smrt božského Spasitele. Země se zahálala do tmy a z kříže se ozval výkřik. To všechno se stá- valo mocným svědectvím, že Ježíš byl sku- tečně ten předpověděný a očekávaný Mesiáš. Byl to tak dokonalý důkaz, že židovští vůd- cové i lid byli bez výmluvy.

„BOŽE MŮJ, PROČ JSI MNE OPUSTIL?“

„Eli“ je hebrejské slovo. (Správněji zní „Eloí“. Viz Mar 15,34) „Lama zabachtani“ je výraz aramejský. Aramejščina byl jazyk, kterým mluvili Židé, tedy i Ježíš a učedníci. Tato slova byla překladem Žalmu 22,1. Je to prorocký žalm, který obsahuje popis Me- siášových úvah a proseb na kříži. Prvních 21 veršů líčí pocity zavržení a posledních deset vyjadřuje jeho víru a důvěru v Boha. A právě tento žalm začíná slovy: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

Tato slova z kříže kdosi nazval „výkřikem opuštěnosti“. V Getsemane řekl Ježíš svým učedníkům, že jeho duše je smutná „až k smrti“. A to je také tón, jenž zaznívá i v tomto výroku. Ježíš prožíval opuštěnost v celém svém životě. Nejenom obyvatelé Nazaretu a celý národ, dokonce i příslušníci jeho vlastní rodiny se od něho odvrátili. A co jeho nejbližší? Jeden z nich ho zradil a ti ostatní opustili. Ovšem i v těchto zklamáních, třebaže je citelně pocítoval, měl vždycky jeden jistý zdroj síly. Když byl od- mítán lidmi, o to více se s důvěrou opíral o svého nebeského Otce. Proto mohl při po- slední večeři říci: „Hle, přichází hodina, a již je zde, kdy se rozprchne každý do svého domova a mne necháte samotného. Ale nejsem sám, neboť Otec je se mnou.“ (Jan 16,32)

Nyní tedy ta hodina přišla. Učedníci se rozprchli, jako to předpověděl. Zůstal sku- tečně sám, nebo s ním byl Otec? Jak máme rozumět jeho výkřiku z kříže? Co znamenají jeho slova: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

Martin Luther prohlásil, že tento výkřik je nad jeho chápání. Řekl, že mu nerozumí a ani jej nemůže vysvětlit. Dodal však, že to není nic divného, neboť Ježíš, který pro- cházel touto zkušeností, jí sám nerozuměl, což naznačuje jeho vlastní otázka: „Proč...?“ Jestliže On sám nerozuměl, jak můžeme rozumět my? Luther uvádí, že přemýšlení o tomto výroku ho přimělo, aby celé hodiny seděl bez jídla a v tichém uvažování, až na- konec vstal s úžasem vykřikl: „Bůh opuštěn Bohem, kdo může porozumět?“

Je to nejzáhadnější výrok ze všech sedmi slov na kříži pronesených, a je to jedno z nejtěžších tak zvaných „tvrdých“ slov. Teologové všech dob se v názorech na toto biblické místo rozcházejí. Jaký je skutečný význam tohoto výkřiku opuštěnosti?

Opuštěl ho Otec skutečně, nebo měl pouze pocit opuštěnosti ve chvíli malomyslnosti, takže ztratil vědomí Otcovy přítomnosti? Nebo snad pouze cítoval první verš dvaadvá- cáteho žalmu, aby ukázal, že došlo k jeho naplnění? Někteří dokonce věří, že předchozí noc plná utrpení bez spánku, a k tomu ještě hrozné duševní i tělesné vypětí z getsema-nského zápasu, kruté bičování a ukřižování, to vše přivedlo takový stupeň deprese, že se cítil opuštěn jako kdysi Eliáš, když se modlil: „Ó, Pane, vezmi život můj.“ Ně- kteří se domnívají, že byl v podobném roz- položení jako Job, když vykřikl: „Ó, by byl zahynul ten den, v němž jsem se na- rodil!“ Víme také, že i Jan Křtitel poslal ze svého vězení posly s otázkou, zda Ježíš je „ten, který přijít má, či jiného čekati máme?“

Tak se dostáváme k závěru, že buď se Ježíš mylil, anebo byl skutečně Otcem opu- štěn. Jiná možnost zde není. Je ovšem ne- myslitelné, že by Boží Syn, který byl neko- nečný v moudrosti a který nikdy neprošel falešné slovo a neučinil chybné rozhodnutí, jednal tak pochybně v kritické hodině svého poslání, kdy osud světa byl na váškách. Ve slovech, která z kříže pronesl, se odrážel jeho charakter a jeho božské poslání. Ať tomu rozumíme nebo ne, musíme jeho slovo přijmout vírou, jež je podstatou neviditel- ných věcí. Nemáme doklad, že by Ježíš ně- kdy pochyboval o Otcově lásce, o jeho stále přítomnosti, nebo o důvodech a okolnostech různých životních zkušeností.

JEŽÍŠ UMÍRAL JAKO ZAVRŽENÝ HRÍŠNÍK

Není těžké pochopit, že Bůh jednou opustí všechny hříšníky, kteří nakonec zahynou. Je- žíš však byl bez hříchu. Neučinil nic zlého, čím by si zasloužil, aby jej Bůh opustil. On věděl, že netrpí pro své vlastní hříchy, ale pro hříchy lidského pokolení.

Může být pro Boha něco hroznějšího, než je hřích? On přišel, aby jej smazal a pře- mohl. Aby to však mohl učinit, musel jej vzít na sebe. Musel se spojit s živlem, který z nehlubší duše nenáviděl. Přijal hříchy druhých a nesl je jako své vlastní. Tak ho vidí prorok, když říká: „Onť sám nesl hřích mnohých, a přestupníků zástupcem byl.“ (Iz 53,12)

„Kristus jako náš zástupce a ručitel nesl nepravosti nás všech. Byl počten s přestup- níky, aby nás mohl zachránit před odsouze- ním zákona. Hřích všech Adamových po- tomků doléhal na jeho srdce... Nyní však je obtížen strašným břemenem hříchu a ne- může spatřit Otcovu tvář.“ (E. G. Whiteová) Příklad si jako odporný hříšník, na kterého je uvržena všechna neřest. Tiha pýchy sta- rých obřů, smilná rozkoš sodomských měst, zatvrzelost Egypta, pýcha Babylóna, nevděk a opovržení Izraele, nevěra a nenávisť bu- doucích pokolení — to všechno na něj v oné chvíli doléhalo.

Apoštol Pavel napsal, že nebeský Otec „to- ho, který hříchu nepoznal, za nás učinil hříchem“. (2 Kor 5,21) Proto musel v celém rozsahu lidských hříchů zakusit takovou opuštěnost Bohem, o jaké čteme v epištole k Židům: „Hrozné jest upadnout v ruce Bo- ha živého.“ (10,31) Ne, Ježíš se nemýlí! Ne- byl oklamán pouhou citovou iluzí. Žádná smrt na tomto světě není srovnatelná se smrtí Ježíšovou, právě tak, jako žádné utrpení na tomto světě nelze přirovnat k ut- řpení Kristovu. Na Ježíši spočívala vina pad- lého lidstva. On nesl zhoubné zločinství hříchu, Otec musel se svým Synem zacházet jako se ztraceným a zavrženým hříšníkem, protože Ježíš na místě hříšníka umíral.

Spasitel neumíral smrtí světece nebo mu- čedníka, ale zavrženého hříšníka. Sestoupil do hloubky hrozné propasti hříchu. Ocítl se až na jejím dně, v její největší temnotě, kde je „pláč a skřípění zubů“. Nikdo z lidí — žádný církevní otec, žádný teolog nebo bás- ník nemohou vyličit hrůzu tohoto božího opuštění. Zde musí každý zmlknout, protože stojí před něčím, co přesahuje veškeré lid- ské chápání.

Pro víru však stačí, že Písmo nám podává jak svědectví o Ježíšově božství, tak i o jeho opuštěnosti Bohem. Čím více se věřící v obo- jí zahlubá, tím více a ochotněji klesá v po- korné modlitbě před svým Spasitelem a ve víře objímá jeho kříž, aby také jeho objal Ukřižovaný.

Ježíšův výkřik opuštěnosti obsahoval pro- jev nejsilnější víry. My lidé musíme pocho- pit, jak pevně se Ježíš oběma rukama ucho- pil svého nebeského Otce. „Bože můj...“, to je modlitba. K tomuto zdroji síly se nesčetněkrát obracel ve dnech zkoušek a soužení, a proto tak činí i nyní. „Bože můj...“, — to je lék proti zoufalství. Nikdo není opuštěn, může-li volat „Bože můj!“. Jak se ještě později přesvědčíme, jeho poslední slova vyzařovala pokoj a klid, který mu vždy byl tak vlastní. To proto, že i v této nejtěžší chvíli dovedl volat: „Bože můj, Bože můj!“

Vy jste sůl země

(Mat 5,13)

Sůl v naší kuchyni není žádný luxus. Tělo ji potřebuje právě tak jako vzduch, vodu a světlo.

Při nahlédnutí do starých obchodních smluv zjistíme, že někdejší vrchnost byla od- povědná za obstarávání soli pro všechny své poddané. Mezi Indý a anglickými pány, kteří v minulosti Indii vládli, došlo kvůli soli k tak zvané „solné válce“.

Věrní hugenoti se dostali do nesmírných nesnází, protože vláda jim odepřela dodat sůl. A tak to byla sůl, která ovlivnila i dějiny některých národů. Není sice uvá- děna na žádném jídelním lístku, ale běda, kdyby někde scházela!

Pán Ježíš řekl svým následovníkům:

„Vy jste sůl země.“ Nejste pro svět cukrem, šlehačkou nebo pečením, ale solí.

Kde chybí sůl, tam se zkazí i nejlepší potraviny. Podle Ježíšova výroku, potřebuji lidé sůl, která chrání před zkázou. Kde tato sůl chybí, je ohrožen vztah mezi mu- žem a ženou, mezi mladým a starým, mezi mistrem a učedníkem i mezi přáteli.

Je pozoruhodné, že Pán Ježíš neřekl:

„Vy jste soli pro sbor a pro křesťanství“, ale křesťanům určil úlohu soli pro svět. Sůl se uplatní jen tehdy, když se dostane ven ze slánky. Zůstane-li v ní, zvlhne a ztvrdne, a tak vznikne dvojí škoda: pro sůl i pro svět. Vždyť svět potřebuje sůl a sůl potřebuje svět. „Soukromá zbož- nost“ bude dříve nebo později směšná, bude pošpiněna a pošlapána.

Úlohou soli je trpět. Musí být připravena ochutit studený i horký pokrm. Přitom se zcela obětuje. Církev, která není ochotna sloužit v chladu noci i horku dne, není církví Boží. Někdy si to křesťané na této zemi zařizují docela pohodlně. Oběť a službu považují za porážku. Nikdy však nezapomeňme, že náš Pán přišel, aby za nás trpěl na kříži a nám posloužil k ži- votu. Proto plným právem očekává, že budeme soli země.

-ms-

JDU NAKOUPIT

Musím jít nakoupit. Docela mi došla zdvo- řilost. Potřebuji si také vyměnit samospra- vedlnost za pokoru. Říkají, že lépe sluší. Porozhlédnu se i po snášenlivosti. U kohosi jsem viděla pěkný vzor klidu. Mám ho málo, a toho vlastně nikdy není nazbyt.

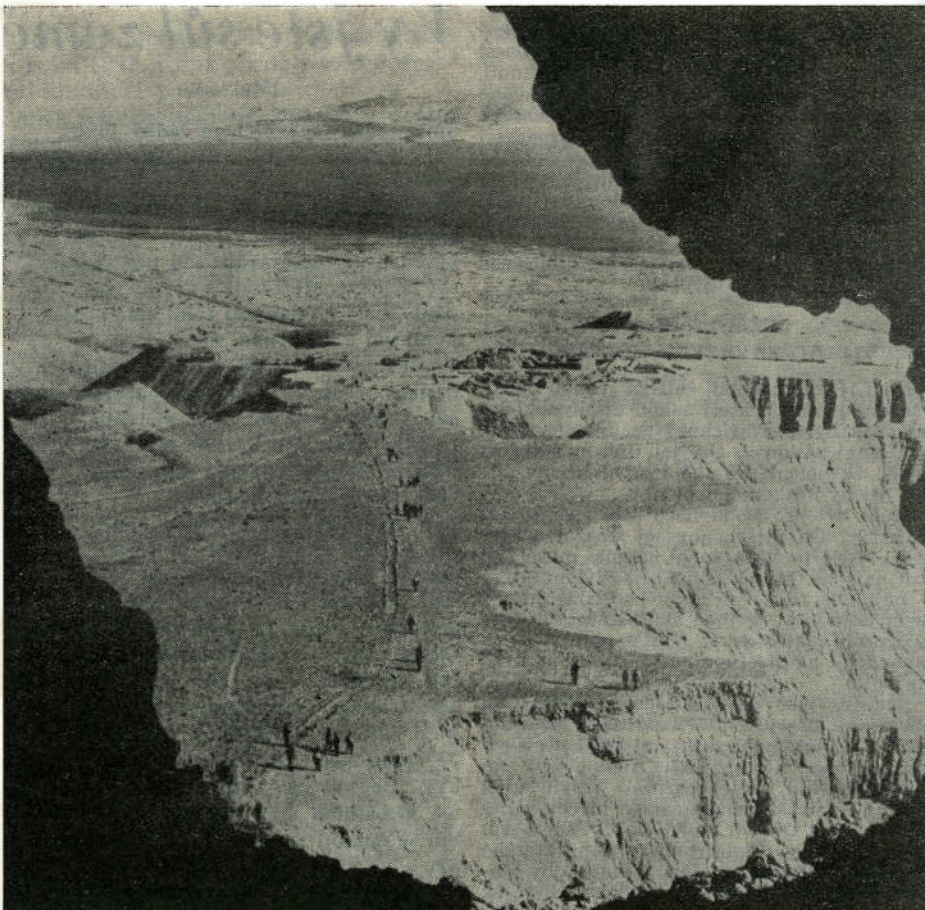
Rozhodně si musím obstarat také trpě- livost, kterou vlastní soused. Je velmi pěkná a jsem přesvědčena, že také i mně pěkně padne.

Nesmím zapomenout ani na smysl pro hu- mor a poohlédnout se po každodenní dob- rotě a ochotě. Je to zvláštní, jak rychle dojde člověku zásoba těchto ctností.

V minulosti jsem také dost šetřila na od- puštění. Je pravda, že se s ním nezachází snadno, ale zkusím to. Snad si na něj při každodenním používání zvyknu.

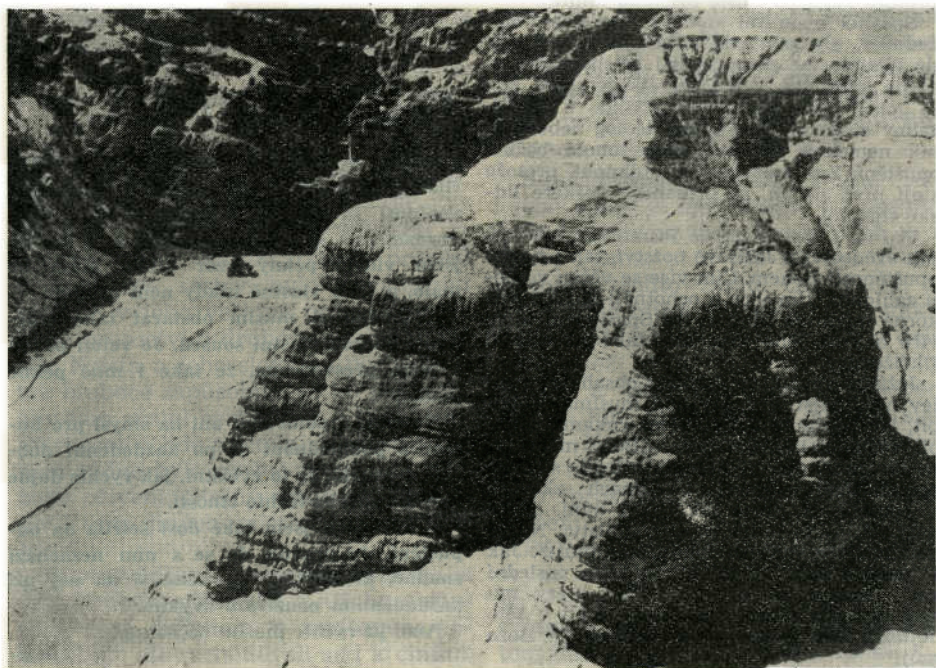
Ano, již rychle musím na nákup!

-jr-



PROFESOR
S. HORN

Třicet let BIBLICKÉ ARCHEOLOGIE



Jeskyňě Chirbat — Kumrán, kde byly v roce 1948 nalezeny vzácné, 2000 let staré svítky.
Foto ČTK

Pokračování z 1. str. obálky

od této události uplynulo již více než třicet let, je vhodné ohlédnout se zpět a zhodnotit, co se za onu dobu vykonalo na poli biblické archeologie.

Na jaře roku 1948 jsem byl studentem prof. W. F. Albrighta, pozdějšího proslaveného archeologa Hopkinsovy university v Baltimore. On byl první, kdo ve Spojených státech obdržel fotografie svitků od Mrtvého moře. Poslal mu je dr. John Trevor, který měl tu přednost, že jako první západní vědec spatřil v Jeruzalémě tyto svítky. Krátce nato, co prof. Albright tyto reprodukce obdržel, informoval nás — studenty ve své třídě — o tomto úžasném objevu, avšak současně nás požádal, abychom věc zatím uchovávali v tajnosti, dokud nebude vydána oficiální zpráva.

Zde jsou slova, která jsem si tenkrát zapsal do svého deníku: „Bylo pro nás velkým překvapením, když nám dr. Albright oznámil, že před několika dny byly objeveny některé pergamenové svítky. Jeden z nich je v tak chatrném stavu, že pravděpodobně nebude možné rozvinout ho. Jiný svitek je kupodivu velmi zachovalý a obsahuje text proroka Izaiáše. Protože pochází asi z počátku druhého století před Kristem, řadí se tak mezi nejstarší dosud známé rukopisy hebrejské bible. Je to největší objev, jaký kdy byl na poli biblické archeologie učiněn...“

My studenti, jsme si prohlédli fotografie oněch rukopisů a byli jsme tím velice vzrušeni. Písmo je odlišné od dosud známého typu užívaného v masoretské bibli, ale text pozoruhodně souhlasí se známým hebrejským textem... Bude zajímavé sledovat, do jaké míry nové nálezy ovlivní dosavadní názory biblických kritiků. Je to nádherné, že po dlouhém údobí čekání bibliští historikové a vědci konečně dostali do rukou rukopis předkřesťanské hebrejské bible, po němž toužili jako po ničem jiném. Zdá se, že era velkých objevů ještě nepominula.“

To, co jsem před třiceti lety napsal v prvním vzrušení nad zprávou o velkém objevu, nebylo nijak přehnané. Nálezy u Mrtvého moře lze stále ještě považovat za největší objev, jaký kdy byl na poli biblické archeologie učiněn. A dodejme ještě, že cenný nálezi Izaiášova textu byl učiněn na samém počátku. Po něm pak v rychlém sledu přicházel jeden objev za druhým. V těsné blízkosti jeskyně na severozápadním břehu Mrtvého moře, v níž byl tento první nálezi učiněn, se nacházejí četné další jeskyně, ve kterých byly v následujících letech objeveny významné hebrejské rukopisy. Jiný, stejně důležitý rukopis, byl nalezen v jeskyni, položené více na jihu.

Archeologové též odkryli zříceniny obce Kumrán, v níž žili lidé, kteří se v Kristově době zabývali výrobou a opisováním svitků. V jedenácti jeskyních se našly svítky, jež z jejich rukou vyšly. Tento objev nám poskytl cenné informace o způsobu života Essejských, kteří toto středisko obývali. Před nálezem svitků u Mrtvého moře a před vykopáním Kumránu jsme o nich věděli jen velmi málo.

Svítky od Mrtvého moře jsou však největším přínosem pro studium starozákonního textu. Do jejich objevení byl nejstarším známým hebrejským textem rukopis, který pocházel z devátého století po Kristu a vedle nich pak několik o něco starších textů řeckých. Mnozí lidé se proto domnívali, že následkem nesčíslného ručního opisování vykazuje náš současný biblický text odchylky od textu původního. Zatímco věřící byli přesvědčeni, že Bůh sám střežil čistotu textu Písma, pochybovači tvrdili, že během dlou-

Dochované písemné památky z těchto jeskyní byly nazvány „Svítky od Mrtvého moře“.

Foto ČTK

hých tisíciletí byl velmi porušen. Někteří komentátoři se dokonce pokoušeli o úpravy stávajícího textu, čímž chtěli domnělé nedostatky a chyby odstranit.

Tento extrémní postoj se však po objevení svitků u Mrtvého moře zcela změnil. Archeologové mezi nimi totiž našli větší nebo menší části všech biblických knih kromě jediné — tou je kniha Ester. K velkému překvapení mnoha učenců se zjistilo, že tyto staré rukopisy obsahují text, jenž je ve skutečnosti shodný s tím, který tak důvěrně známe z našich současných biblí. Je pravda, že tu a tam se objeví gramatická odchylka nebo je užito synonymum, ale smysl textu není těmito odlišnostmi nikde poškozen. Tuto skutečnost potvrdili všichni učenci, kteří s texty pracovali.

S ohledem na toto zjištění, prof. W. F. Albright napsal: „Nelze tvrdit, že by svitek proroka Izaiáše vykazoval odlišnosti od známých textů z pozdější doby, což nás varuje před lehkomyšlnými úpravami, které si někteří v poslední době dovolili provést.“ (Bulletin of the American Schools of Oriental Research, č. 118, duben 1950, str. 6)

Prof. Frank M. Cross, který se více než dvacet let zabýval zpracováváním, studiem a publikováním svitků, prohlásil: „Nejenom svitek proroka Izaiáše, ale i texty ostatních proroků a celého Starého zákona potvrzují, že jejich text byl stabilizován dříve, než jak jsme se dosud domnívali. Musíme přiznat, že dosavadní kritická bádání tím pozbyla svůj význam. Je pochopitelné, že tento závěr silně podporuje názor konzervativních odborníků, kteří kritický přístup odmítali.“ (Christian Century, 10. srpna 1955, str. 920)

I když nález svitků od Mrtvého moře je největším archeologickým objevem moderní doby, přece nesmí zakrýt skutečnost, že v posledních třiceti letech byly učiněny i jiné důležité objevy, jež nám velmi pomohly k pochopení a objasnění četných biblických míst a problémů.

Tak například byla potvrzena skutečnost, že v Mojžišově době existovalo alfabetské písmo. V archeologickém muzeu v Damašku je vystavena malá hliněná destička s vyrytými třiceti klínovými znaky. Mezi ostatními exponáty muzea zaujímá tato destička významné místo. Je ozářena reflektory a žádný návštěvník ji nemůže přehlédnout. Dokonce i syrská vláda podtrhla její důležitost tím, že ji zobrazila na poštovních známkách. Tuto hliněnou destičku našli archeologové v listopadu 1949, když kopali v Ugaritu, ležícím na syrském pobřeží Středozemního moře. Na tabulce je uveden seznam všech znaků alfabetského písma, jež bylo v Ugaritu užíváno ve čtrnáctém a třináctém století před Kristem. Pro historiky bylo největším překvapením zjištění, že znaky jsou na této tabulce uvedeny ve stejném pořadí, jako v hebrejské abecedě (s výjimkou jednoho písma). Tento nález potvrdil, že obyvatelé Ugaritu užívali alfabetské písmo a abecedu se učili odříkávat z paměti ve stejném pořadí, jak to činili i Židé. (Za zmínku stojí, že tato abeceda je v podstatě základem naší dnešní abecedy.)

Asi před šedesáti roky začali někteří historikové tvrdit, že Mojžiš nemůže být pisatelem Pentateuchu (pěti knih Mojžišových), což dokládali názorem, že v Mojžišově době ještě neexistovalo alfabetské písmo. Toto tvrzení však dlouho neobstálo. Díky nálezům, jež byly učiněny nejenom na Sinajském poloostrově, ale po celé Palestině, máme k dispozici mnoho textů, jež pocházejí dokonce ze šestnáctého století před Kristem a jsou psány alfabetským písmem. K tomu ještě bylo nalezeno mnoho ugaritských textů, jež vznikly ve čtrnáctém a třináctém století. Je tedy pochopitelné, že každý, kdo se s touto skutečností seznámí, nemůže popírat Mojžišovo autorství Pentateuchu. Je zřejmé, že již v raných dobách bylo rozšířeno alfabetské písmo, a dokonce jeho seřazení v abecedě v podstatě odpovídalo tomu, které dodnes používáme.

V posledních letech byla též objasněna otázka dobytí Jeruzaléma Babylóny. Dříve známe přesné datum.

Vzpomínám si, jak se na jaře roku 1956 objevila v novinách zpráva, že mezi archeologickými materiály uloženými v Britském muzeu byla objevena hliněná destička s údajem a datem o dobytí Jeruzaléma za dnů judského krále Joachina. Zpráva mne zastihla v době, kdy jsem přednášel na Blízkém východě, ještě nikdy nebyl nalezen text, který by uváděl přesné datum — den, měsíc a rok — některé události, zaznamenané v bibli. A zde byl najednou údaj, podle něhož mělo dojít k obsazení Jeruzaléma 16. března 597 př. Kr.

Další výzkumy však potvrdily, že tento starý údaj je hodnověrný. Donald Wiseman věnoval mnoho času studiu některých hliněných tabulek, které byly před lety vykopány a dopraveny do Londýna. Wiseman zjistil, že jsou součástí staré babylónské kroniky, v níž jsou chronologicky sepsány politické a vojenské události, ke kterým došlo v první třinácti letech panování krále Nabuchodonozora. Některé z nich byly až do oné doby neznámé. Např. je tam uvedeno přesné datum smrti Nabuchodonozorova otce a také datum Nabuchodonozorova nástupu na trůn. Dále tyto údaje potvrzují biblickou zprávu o tom, že po judském králi Joakimovi nastoupil na trůn jeho mladý syn Joachin, kterého Nabuchodonozor po třech měsících panování odvedl do babylónského zajetí a na jeho místo ustanovil krále Sedechiáše. (Viz 2 Král 24)

Tak byla starověkým dokumentem podepřena strohá biblická zpráva. Historikové se předtím dlouho dohadovali, zda Joachinovo zajetí spadá do roku 598 nebo 597 před Kristem. A nyní dostali do ruky materiál, který potvrdil nejenom rok, ale dokonce měsíc a den.

Tato zpráva však potvrdila více než jen datum. Byli zde totiž kritikové, kteří hovořili s pochybnostmi o celém babylónském zajetí Židů. Do oné doby se nenašla v babylónských zápisech jediná zmínka o tom, že by Nabuchodonozor někdy táhl proti Judsku a Jeruzalému. Dnes víme, proč babylónské záznamy o tom mlčely. „Mlčely“ proto, že dosud nebyly objeveny. Zkušenost nás již mnohokrát poučila, že není správné pochybovat o biblických zprávách jenom proto, že všeobecně dějiny o těchto událostech mlčí.

V tomto krátkém článku se zmiňuji jen o několika málo objevech, jež byly v posledních třiceti letech učiněny. Na mnoha místech v Palestině a jiných biblických zemích se prováděly vykopávky, které objasnily četné zprávy Písma. Pro doplnění uvedu jen jejich stručný výčet: V Sicheu byly odkryty zříceniny Bálova chrámu zničeného králem Abimelechem, což přispělo ke stanovení přesného data jeho vlády (viz Soud 9. kap.). Na ostrově Elefantině byly objeveny aramejské rukopisy, které nejenom potvrzují pravost knih Ezdráš a Nehemiáš, ale dokazují, že v době Nehemiášově měli Židé kalendář, který začínal podzimem. Tak mohlo být stanoveno přesné datum Ezdrášova návratu do Jeruzaléma za vlády krále Artaxerxa I. v roce 457 před Kristem. Na stejném ostrově našli archeologové střeptiny hliněných nádob, a na nich je potvrzeno, že Židé v době Nehemiášově a Ezdrášově zachovávali sobotu. Je to nejstarší mimobiblická zpráva o zachovávaní soboty. Vykopávky v Jeruzalémě osvětlily některé topografické problémy. Tak např. dnes bezpečně víme, kde byly ve starozákonních dobách postaveny hradby tohoto slavného města. Archeologie dala též odpověď na otázku, zda chrám Svatého hrobu stojí před tehdejšími hradbami nebo za nimi.

Tento výčet nemůže být ani zdaleka úplný. Chtěl jsem jen naznačit, jak významné archeologické objevy byly v uplynulých třech desetiletích učiněny. Mnohé nálezy vyplnily mezery v našich znalostech biblických dějin a osvětlily nám dosud temná a nesrozumitelná místa v Písmu svatém. Archeologie opravdu mocně potvrzuje pravdivost a autentičnost bible — Slova Božího.

VY SE PTÁTE my odpovídáme

Je pravda, že křesťané převzali nauku o Trojici z brahmánského náboženství?

N. V.

Ne. Učení o Boží Trojici nepochází od brahmánů, ale je biblického původu. Ve Starém zákoně existuje řada veršů, kde je toto učení nejenom naznačeno, ale dokonce vyjádřeno.

Nejčastěji citované verše, jež odhalují tajemství existence více božských osob, jsou například tyto: „Rekl opět Bůh: **Učinme člověka k obrazu našemu podle podobnosti našeho...**“ (1 Moj 1,26); „Tedy řekl Hospodin Bůh: **Aj člověk učiněn jest jako jeden z nás...**“ (3,22). Podobná narážka je patrná i v Iz 6,8: „Potom slyšel jsem hlas Pána řkoucího: **Koho pošli? A kdo nám půjde?**...“

V knize proroka Izaiáše 48,16 se také nachází jeden z nejvýmluvnějších veršů o Boží Trojici: „**Přistupte ke mně, slyšte to: Nemluvil jsem z počátku v skrytí; od toho času, v kterém se to dalo, přítomen jsem byl.**“ A nyní Panovník Hospodin poslal mne a Duch jeho.“ Zde mluvící božská bytost vyjadřuje, že její působení je v souladu s vůlí dvou dalších božských bytostí: Panovníka Hospodina a jeho Ducha.

Je transfúze krve správná? Mohu chápat slova ze Skut 15,20 jako zákaz přijímat transfúzi krve?

R. S.

Uvedený verš zní: „Ale aby jim napsáno bylo ať se zdržují od poškvrny model, smilstva, toho což jest udáveného a od krve.“ Zde je vlastně podán návrh na usnesení, které potom přijali všichni účastníci jeruzalémského koncilu. (Sk 15,28,29) Zmínka o krvi se týká pouze jedení krve a aktualizuje pro křesťany známý starozákonní zákon. (1 Moj 9,4; 3 Moj 7,26)

Krev jako strava (častěji jako součást stravy), je něco jiného než krev v žilách a tepnách. Krev nebyla stvořena k požívání, ale jako médium života naší bytosti. Žádný biblický text nezakazuje transfúzi krve. Naopak, staví před nás příklad obětí našeho Spasitele, který nedal pro naši ochranu jen část své životodárné tekutiny, ale dokonce všechnu. (Ef 1,7; 1 Petr 1,19) Přijímat krev tedy není protibiblické a poskytovat ji, je vysoce morální čin.

Může Bůh vyslyšet tichou modlitbu? Neměly by být modlitby vysloveny pouze nahlas?

L. T.

Bůh slyší tichou modlitbu stejně jako tu, kterou pronese nahlas. V bibli máme zprávy o vyslyšení tichých modliteb. Tak například Nehemiáš dostal od perského krále otázku, na jejímž moudrém zodpovězení závisela budoucnost jeho národa. Proto se během rozhovoru s králem tiše modlil. (Čti Neh 1,1 až 2,8 a povšimni si zvláště 2,4)

Když apoštol Pavel vyzýval k neustálým modlitbám, jistě nechtěl, aby se křesťané bez přestání nahlas modlili. (1 Tes 5,17) V bibli je na mnoha místech potvrzeno, že Bůh čte lidské myšlenky. (Žalm 94,11; 139,17; Iz 66,18)

Připomeňme si také příběh Samuelovy matky Anny, která se tiše modlila. (1 Sam 1,1-15) Její modlitbu Bůh také vyslyšel.

Se slzami rozsévali...

Do řady průkopníků adventního díla v Československu patří jména dvou kazatelů, kteří se zapsali mezi nejdéle působící pracovníky církve. Jsou to bratři Jan Chodura a Adam Gomola. Na obou se naplňuje zaslíbení ze Žalmu 19,16: „Dlouhosti dnů jej nasytím...“ Pán života jim ze své milosti dopřává vysokého věku, a tak jsou to vskutku stařešinové mezi kazateli.

Bratr Jan Chodura se narodil v roce 1891 v Životicích u Těšína, kde jeho rodiče měli hospodářství a hostinec. Když mu poměrně záhy otec zemřel, provdala se maminka znovu, protože všechny starosti spojené s hospodářstvím a hostincem sama unést nemohla. Tak mladý Jan dostal druhého otce, který se jmenoval Pavel Baron.

Jednoho dne na jaře roku 1910 navštívili jejich dům dva adventisté, jejichž jména již známe z předcházejících vyprávění. Byl to kazatel Pavel Niedoba a těšínský starší sbor bratr Tannenberg. Protože mladý Jan byl právě s otcem na poli, zastihli doma jen maminku, které vydali svědectví o Pánu Ježíši a také o adventní naději. Matku to velice zajímalo a naléhala na ně, aby přišli v neděli znovu, až budou všichni doma. Tak se stalo, že v onu neděli mladý Jan Chodura slyšel poprvé radostnou zvěst o druhém příchodu Pána Ježíše. Pak následovala další setkání a po krátkém čase se všichni rozhodli učinit s Pánem smlouvu v biblickém křtu ponořením.

Bylo zde rozhodnutí podnícené opravdovou touhou odevzdat se cele Pánu Ježíši. V cestě však stála jedna velká překážka a to byl — hostinec. Na Janova otce velmi zapůsobila slova Písma, kde Bůh ústy proroka Iziáše říká (5,11): „Běda těm, kteří ráno vstávajíce, chodí po opilství, a trvají při tom do večera, až je víno i rozpaluje.“ Zášel proto na příslušný úřad a odhlásil koncesi hostince. Hned první neděli po odhlášení hostince měl v bývalém tanečním sále kazatel bratr Niedoba přednášku na téma „Adventní poselství“, ke které byli pozváni všichni obyvatelé vesnice i se starostou.

Bratr Chodura byl pokřtěn spolu s rodiči 30. 9. 1910 v řece Olši v Těšíně. Stali se členy

ny těšínského sboru a tam také každou sobotu chodili do shromáždění. Z Životic do Těšína je to asi čtrnáct kilometrů. Dostat se tedy do shromáždění, znamenalo jít ráno tři hodiny pěšky do Těšína a večer tři hodiny zpět domů. Tuto cestu podnikal bratr Chodura týden co týden s rodiči a svými dvěma sestrami, které byly pokřtěny o čtvrt roku později.

V roce 1912 nastoupil bratr Chodura vojenskou službu. Při jejím začátku netušil, že vojenskou uniformu svlékne až za šest let. Teprve po skončení první světové války v roce 1918 se vrátil domů. Po návratu se stal knižním evangelistou a v roce 1920 se rozhodl pro studium na kazatelském semináři ve Friedensau.

Protože jeho mateřský jazyk byl polský, pracoval jako kazatel převážně v oblastech s polským obyvatelstvem. Po ukončení studií to byly nejprve sbory v Návsi, Vendryni, Nýdku a Trinci. Po krátké době jej vedoucí bratři přeložili do sborů v Orlové, Karvině a Suché. V roce 1925 organizoval sbor v Dětmovicích. Další sbory, k jejichž založení bratr Chodura svou práci přispěl byly ve Frýdku a v Krásné-Mohelnici. V době svého působení v této oblasti se stal o malé skupinky věřících v širokém okolí. Navštěvoval Frenštát pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí, Vsetín, a některá další města. Všechna tato místa objížděl většinou na kole.

V roce 1928 byl na unijní konferenci v Brně vysvěcen ke kazatelské službě a přeložen zpět na Těšínsko, kde kromě dvou válečných let pracoval až do svého odchodu na zasloužený odpočinek. Tam prožil v roce 1938 okupaci polského území a v roce 1939 obsazení Československa. K nesnadným dnům počátků války na něho dolehla i těžká ztráta manželky, která mu zemřela v roce 1939.

Ve všech sborech, kde bratr Chodura působil, zanechal pověst horlivého a obětavého pracovníka na Boží vinici. Příkladná je jeho tichost a skromnost. Letos se dožívá požeňnaného věku osmdesáti sedmi let a je naším nejstarším žijícím kazatelem.

Pouze o tři roky mladší je kazatel bratr Adam Gomola. Narodil se v roce 1894 v Dol-



Bratr Jan Chodura

ní Lomné u Jablunkova. Protože jeho rodiče pocházeli ze starého evangelického rodu, měl od dětství blízko k Písmu. Jak sám ve svých vzpomínkách uvádí, udržoval při studiu na gymnáziu v Těšíně živé styky s evangelickými duchovními. Již tenkrát ho znepokojovala otázka, proč desatero Božích přikázání je jinak uvedeno v katechismu a jinak v bibli. Tato skutečnost v něm vzbudila touhu najít takové věřící, kteří se snaží žít cele podle Písma.

V roce 1908 jej vzal jeho bratr Jan do Bílska, kde se vyučil instalatérem a zámečnickem. Tam jednou v kostele slyšel varování před biblickými hodinami, které ve městě pořádali jakýsi „Spolek křesťanských mužů a žen“. Toto varování zapůsobilo na mladého Adama jako pozvání. Řekl si: „Co když jsou to ti věřící, které právě hledám?“ a vydal se na nejbližší přednášku. Tak navázal kontakt s adventisty sedmého dne.

Již v roce 1911 byl ve Vídni při konferenci pokřtěn a stal se členem sboru v Bílsku. Na život v bílském sboru vzpomíná takto: „Po přijetí do sboru a po získání dalších členů polské národnosti jsme v německém sboru v Bílsku vytvořili samostatnou polskou třídu sobotní školy. Bratr Karel Poledník se stal předsedou sobotní školy a já byl učitelem...“

V roce 1912 začal bratr Gomola pracovat na Moravě jako knižní evangelista, a když vypukla první světová válka, vrátil se zpět do Bílska, aby se stal o opuštěné okolní sbory, protože téměř všichni kazatelé museli nastoupit do vojenské služby. Po krátké době, ve které prožil v práci mnoho radostných a požehnaných zkušeností, byl i on povolán na vojnu.

Když skončila válečná bouře, odejel bratr Gomola do Friedensau, kde studoval na biblickém semináři a připravoval se tak na další službu v církvi. Po návratu ze školy pracoval jen krátkou dobu v ostravském sboru, protože jej vedoucí bratři povolali do Opavy, kde bylo v oné době sídlo československé unie. Nějaký čas pracoval v ústřední kanceláři a později byl zvolen do funkce unijního tajemníka a tajemníka oddělení mládeže.

Bible nám připomíná, že jsme na této zemi jen hosté a příchodci. Tato pravda platí dvojnásobně o kazatelích, protože jim bývá určeno sloužit v různých sborech a oblas-

Biblická pracovnice sestra Seidlerová



tech. Proto i bratr Gomola po odchodu z Opavy rozeslával sítě evangelia v Č. Těšíně, potom v Kroměříži, Olomouci, Prostějově, Přerově, Brně, Ostravě, Rožnově pod Radhoštěm, Hranicích na Moravě, Vyškově, Boskovicih, dále pak na Šumpersku, Krnovsku a Vsetínsku.

Před více než padesáti lety — tedy v době rozkvětu svých životních sil — bratr Gomola vážně onemocněl chorobou, která natrvalo podlomila jeho zdraví. Přesto však usiloval vždy o to, aby zůstal užitečným a pilným služebníkem svého Pána. Z Boží milosti se letos dožívá osmdesáti čtyř roků.

Jestliže píšeme o průkopnicích adventního díla v naší vlasti, pak nemůžeme nevzpomenout, že od počátku stály ve službě církve i ženy, které pracovaly s příkladnou obětavostí. V jejich řadě stojí na prvním místě sestra Marie Seidlerová (nar. 1891 v Praze). Adventní poselství přijala spolu se svou matkou a sestrou v roce 1909. Ihned po křtu odešla na seminář do Friedensau, kde studovala plně čtyři roky. Po návratu pracovala v Liberci, Praze a Kolíně. Po letech věrné práce se provdala do Maďarska, kde zemřela v roce 1974.

Dále vzpomeňme pracovníci, o které v tomto článku byla již zmínka v souvislosti s bratrem Chodurou — třebaže jsme ji nejmenovali: sestra Anna Suchánková, provdaná Chodurová (nar. 1892). Křest ponořením přijala ve stejném roce jako její budoucí manžel — bratr Chodura — v roce 1910. Také ona studovala od roku 1914 na semináři ve Friedensau. Vedle drobné práce v církvi byla známá tím, že při konferencích pohotově překládala z němčiny kázání a biblické hodiny. Protože působila již v době, kdy bylo jen velmi málo českých kazatelů, tlumočila i pohřební proslovy. I když se v roce 1924 provdala za kazatele bratra Choduru, nestála stranou, ale věrně sloužila církvi po jeho boku. Po vážné nemoci zemřela v roce 1939 v poměrně mladém věku.

Spolu s bratrem Adamem Gomolou byla ve Vídni pokřtěna v roce 1911 i jeho sestra Zuzi, která potom celý svůj život zasvětila službě svému Pánu, a proto i její jméno patří mezi průkopnice díla Božího.

I když bychom mohli podat širší výčet jmen, chci se zmínit závěrem o sestře Rušové, jejíž zkušenost přijetí Boží zvěsti je vskutku mimořádná. Jedna členka těšínského sboru ji pozvala do shromáždění, při

němž se právě konal křest. Vše, co viděla a slyšela, jí tak došlo, že žádala kazatele, aby jí také pokřtí. Ten jí vysvětloval, že musí být nejprve seznámena s pravdou evangelia, aby mohla s plnou odpovědností vyznat víru. Poukázal na slova Pána Ježíše, který řekl: „Kdo uvěří a pokřtí se, spasen bude.“ Sestra Rušová však prohlásila, že pozorně naslouchala všem otázkám, které křtěncům kladl a na které odpovídal a dodala, že všemu věří, všechno je ochotna ve svém životě pro Pána Ježíše učinit a s pláčem prosila, aby jí pokřtí. Když kazatel viděl její velkou víru a touhu plnit Boží vůli, pokřtí ji a teprve dodatečně ji seznámil se všemi zásadami křesťanské víry.

Sestra Rušová byla pokřtěna v roce 1910, hned v následujícím roce se stala knižní evangelistkou a později pak biblickou pracovnící. Byla dobrou a obětavou pracovnící, která přivedla mnoho lidí k Pánu Ježíši. Dožila se vysokého věku přes osmdesát let.

Všichni, o kterých jsem se dnes zmínil, prožili ve své službě mnohé zkušenosti. Bylo by nesnadné všechny zaznamenat. Pracovali nejenom s radostí, ale často i s plácem a bolestí v srdci. Třebaže v práci procházeli zkušenostmi rozličnými, jednu jim Pán dá prožít společnou: „Ti, kteří se slzami rozsévali, s prozpěvováním žítí budou.“ (Žalm 126,5)

PO STEŽKÁCH BOŽÍ PRAVDY

Věříme v osobního Boha

MILOSLAV ŠUSTEK

„Boha nikdo nikdy neviděl!“ Mnozí se domnívají, že tímto tvrzením podali nejjasnější důkaz o tom, že Bůh neexistuje.

Je pravda, že všichni přemýšlející lidé s tímto výrokiem souhlasí. Již před mnoha staletími prohlásil Jan v úvodu svého evangelia totéž: „Boha žádný nikdy neviděl.“ (Jan 1,18) Je to pochopitelné. Mezi Bohem a člověkem je obrovský rozdíl. Ve svém hříšném stavu není člověk schopen snést Boží přítomnost. Bůh řekl kdysi Mojžíšovi: „Neuzří mne člověk, aby živ zůstal!“ (2 Moj 33,20) Nikdo nemůže Boha vidět, protože Bůh je dokonalý a člověk nikoli. Kromě toho „Bůh je duch“. (Jan 4,24) Bůh je neviditelný pro toho, kdo je vázán na prostor, čas a hmotu.

Ze skutečnosti, že Boha nikdo neviděl, někteří bez velkého přemýšlení vyvozují, že neexistuje. Jeho neviditelnost má být důkazem jeho neexistence. Je však mnoho věcí, které nevidíme, a přece nepochybujeme o jejich existenci. Například vítr. Kdo by se odvážil pochybovat o jeho účincích při bouři? Nikdo také nepochybuje o elektrickém proudu, neboť každý může konstatovat jeho sílu. Stačí, aby se pochybovač dotkl dvou drátů pod proudem a přesvědčí se o přítomnosti neviditelné síly. Podobně můžeme mluvit o rentgenových paprscích a o jádrech atomů. O Bohu praví apoštol Pavel v epištole k Židům 12,29: „Bůh náš je oheň spalující.“ V jeho přítomnosti by musel zahynout každý člověk z této země, protože každý je hříšný.

Ačkoli je Bůh neviditelný a má duchovní podstatu, přece v něj věříme jako v osobního Boha. Termínem „osoba“ — osobnost — jej nedegradujeme na úroveň člověka nebo nějaké jiné stvořené bytosti. Celá bible vydává svědectví o osobnosti Boží. Bůh bible není pouze Absolutnem, Nejvyšším Jsouc-nem. Nekonečným a Nejvyšším Ideou, ale On je bytostí, která myslí, mluví, miluje a jedná. On projevuje svou

osobnost v nejvyšším smyslu slova.

Bůh *myslí*. „Nebo já nejlépe znám myšlení, kteráž myslím o vás, dí Hospodin, myšlení o pokoji, a ne o trápení, abych učinil vašemu očekávání konec přezádstivý.“ (Jer 29,11) Jeho myšlenky jsou naprosto odlišné od lidských a jsou nad ně nekonečně povzneseny, jak praví Pán u Izaiáše 55,8,9: „Nejsou zajisté myšlení má jako myšlení vaše, ani cesty vaše jako cesty mé, praví Hospodin. Ale jakož vyšší jsou nebesa než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše, a myšlení má myšlení vaše.“ Myšlenky člověka jsou časné, Boží jsou věčné; myšlenky člověka bývají sobecké, Bůh se obírá myšlenkami ve prospěch svého stvoření. Člověk myslí na to, co by dostal. Bůh na to, co by dal. Naše myšlenky jsou často spojeny s pocity hořkosti a odcizení se, myšlenky Boží jsou plné věčné lásky a odpouštějící milosti. — Myslet může jen osobní bytost, ne pouhé absolutno a jsoucno.

Bůh *miluje*. „Milováním věčným miluji tě, pročež ustavičně činím tobě milosrdenství.“ (Jer 31,3) „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozrozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16)

„Jako osobní bytost zjevil se Bůh ve svém Synu... Od té doby, co hřích způsobil rozdělení mezi člověkem a jeho Tvůrcem, žádný člověk nikdy neviděl Boha jinak, než jak byl zjeven v Kristu... Bůh viděl, že bylo třeba jasnějšího zjevení než přírody, aby mohl zobrazit svou osobnost a charakter. Poslal svého Syna na svět, aby pokud to lidský zrak může snést, zjevil povahu a vlastnosti neviditelného Boha.“ (E. G. Whiteová, MH, str. 418.419) — Milovat nemůže nějaká síla, ale rozumná a láskyplná bytost.

Bůh *mluví, vidí a slyší*. „Častokrát a rozličnými způsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky, v těchto pak posledních dnech mluvil nám skrze Syna svého.“ (Žid 1,1) Bůh mluvil v mi-

Sestra Suchánková-Chodurová



nulých staletích a tisíciletích k prorokům ve viděních, provázených nadpřirozenými fenomény. (Dan 10,8,17,19; 4 Moj 24,4) Nejmocněji promluvil skrze vtělené Slovo — Pána Ježíše Krista, skrze jeho učení a celé jeho spasitelné dílo. — Lidskému zraku se v perspektivě všechno sbíhá, ale Bůh jako absolutně dokonalá bytost vidí všechno a slyší všechno. Ten, který vybavil bytosti smysly, sám všechno dokonale postihuje. „Zdaliž ten, jenž učinil ucho, neslyší? A kterýž stvořil oko, zdali ne spatří?“ (Žalm 94,9)

Bůh *co chce, to činí*. Jako absolutně svobodná bytost, samostatně se rozhoduje a rozhoduje se vždy jen pro dobro, neboť jen takové rozhodnutí je správným uplatněním svobodné vůle. „Cožkoli chce Hospodin, to činí na nebi i na zemi.“ (Žalm 135,6) Jeho svatým úradkům nemůže trvale nikdo a nic vzdorovat: „Řeknu-li co, rada má se koná, a vše, což mi se líbí, činím.“ (Iz 46,10 b)

Bůh je tedy osobní a duchovní bytost, kterou budeme věčně poznávat. Jeho podstatu nemůžeme pochopit. Měli bychom padnout na kolena a volat s Pavlem: Ó hlubokosti bohatství i moudrosti i umění Božího! Jak jsou nezpýtatelní soudové jeho a nevyslitelné cesty jeho! Nebo kdo znal mysl Páně anebo kdo jemu radil? Nebo kdo prvé dal jemu a budeť mu odplaceno? Neboť z něho a skrze něho a v něm jsou všechny věci, jemuž sláva na věky.“ (Řím 11,33-36)

„Ve věci poznání Boha jsme nevědomí jako malé děti; avšak jako malé děti jej můžeme milovat a poslouchat ho.“ (8 T 279) „Rozveselil se v duchu Ježíš a řekl: Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a opatrnými a zjevil je nemluvnátkům. Ovšem, Otče, neboť se tak líbilo před tebou.“ (Luk 10,21)

„Ať se jej žádný smrtelník nepokouší vysvětlit! Nechtě se nikdo neoddává spekulacím o jeho podstatě! Zde je mlčení nejvýmluvnější. Všemohoucí je mimo diskusi.“ (8 T 279)

„Mnozí, kteří tvrdí, že věří v Písmo, přijímají teorii, že Bůh je pouze silou, která proniká celou přírodou. Tato teorie, ať sebekrásněji oděná, je nejnebezpečnějším klamem. Falešně představuje Boha a je zneuctěním jeho velikosti a majestátu. Jejím cílem je netoliko oklamat člověka, ale také jej ponížít... Přijmout ji znamená odloučit se od Boha.“ (MH 428)

„Bible nám ukazuje Boha na jeho vyvýšeném a svatém místě, ne ve stavu nečinnosti, ne v mlčení a osamocení, ale obklopeného tisíci tisíci svatých bytostí, které očekávají na jeho rozkaz. Skrze tyto posly je v činném spojení s každou částí své říše. Svým Duchem je všude přítomen. Činností svého Ducha a svých andělů slouží synům lidským.“ (MH 417)

Ve své podstatě je Bůh skryt, jak praví Izaiáš 45,15: „Jistě ty jsi Bůh silný, skrývající se, Bůh Izraelský,

spasitel.“ Přesto si však přeje, aby chom jej stále více poznávali: „Toto jest pak věčný život, aby poznali tebe samého pravého Boha a kteréhož jsi poslal, Ježíše Krista.“ (Jan 17,3) Bůh může být do té míry poznán, do jaké se mu zalíbilo zjevit se nám. Činí tak skrze své inspirované Slovo — bibli. Písmo nás učí nejen o tom, že Bůh je osobnost, ale mluví také o jeho osobních vlastnostech, což v žádném případě neplatí o pouhé síle a neurčitém jsoucnu.

Bible mluví o osobních přívlastcích Božích. Zjevuje Boží *moudrost* (o ní jsme se už zmínili v Řím 11,33-36); Boží *svobodu* („Nebo Pán jest Duch ten, a kdež jest ten Duch Páně, tu i svoboda“ — 2 Kor 3,17); zjevuje Boží *spravedlnost* („Bůh silný není jako člověk, aby klamal, a jako syn člověka, aby se měnil. Což by řekl, zdaliž neučiní? Což by promluvil, zdali ne utvrdí toho?“ 4 Moj 23,19).

Důkazem, že Bůh je osoba, jsou také Boží *otcovské* přívlastky. Pán Ježíš nás učí modlit se: „Otče náš, jenž jsi na nebesích!“ Je to právě ten pravdomluvný Kristus, který přívlastkem „otec“ — „můj Otec“, „náš Otec“, — „váš Otec“ — vydává nejlepší svědectví, že Bůh je osobnost, která má lásku. Jen živá bytost může milovat. „Kdo nemiluje, nezná Boha, neboť Bůh je láska.“ (1 Jan 4,8) Náš nebeský otec je také svatý a vybízí nás: „Svatí buďte, neboť já svatý jsem!“ (1 Petr 1,16)

Bůh je láska a svatý, protože je Otcem. Toť vrchol křesťanského zjevení a základ křesťanského poznání o Bohu. Svatost Boží potvrzuje absolutní charakter jeho božské osobnosti. A právě Pán Ježíš nám ukázal, že láska Boží je nekonečná, věčná, absolutní a universální jako Boží osoba sama. Láska je první motiv a konec veškeré Boží činnosti. Mezi Tímto počátkem a koncem vše je diktováno, ovládáno, podporováno a organizováno láskou. Láska je věčná snaha přitahovat k sobě bytosti svatě, to znamená svobodně, pro jejich štěstí, pro jejich vzájemnou lásku ve společenství.

Bible mluví ještě o dalších Božích přívlastcích. Zjevuje Boží *věčnost* („Králi věků nesmrtelnému, neviditelnému, samému moudrému Bohu budiž čest i sláva na věky věků.“ (1 Tim 1,17); mluví o Boží *nezměrnosti* — (Zdaliž jsem já Bůh jen z blízka? dí Hospodin. A nejsem Bůh i z daleka? Zdaliž se ukryje kdo v skrýších, abych já ho neshlédl? dí Hospodin. Zdaliž nebe i země já nenaplňuji? dí Hospodin.“ (Jer 23,23,24); svědčí též o Boží *neměnitelnosti* („Já Hospodin nezměním se!“ Mal 3,6). Tyto přívlastky jmenujeme negativními, protože se nám jeví především jako negace: negace času, prostoru a změna. Bůh vládne nad časem a je jeho Pánem. Bible ukazuje Boží nezměrnost, když vyvyšuje Boží velikost. Termíny a obrazy, jichž používá, ukazují, že Bůh přesahuje rámeček prostoru a jeho věčnost

přesahuje hranice času. Bůh, který není vázán časem a prostorem, není vázán ani pohybem a změnami. Termínem „Boží neměnitelnost“ označujeme Boží stálost jako protiklad neustálého bolestného kolísání, jemuž jsme my hříšní lidé vystaveni.

Bible zdůrazňuje zvláště také pozitivní přívlastky Stvořitele. Je to Boží *všudypřítomnost* („Kam bych zašel od ducha tvého, aneb kam bych před tváří tvou utekl? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty; pakli bych sobě ustlal v hrobě, aj, přítomen jsi!“ Žalm 139,7,8); pak je to Boží *všemohoucnost* („Cožkoli chce Hospodin, to činí na nebi i na zemi, v moři i ve všech propastech.“ Žalm 135,6); Písmo také svědčí o Boží *vševědoudnosti* („Známáť jsou Bohu od věků všechna díla jeho.“ Skut 15,18; „Není stvoření, kteréž by nebylo zjevné před obličejem jeho, nýbrž všechny věci jsou nahé a odkryté očima toho, o kterémž jest řeč naše.“ Žid 4,13).

Bůh není pouze negace času, prostoru a pohybu. On je také zdrojem a příčinou. On nad nimi vládne a je naplňuje. Proto každý negativní přívlastek předcházející bude mít i svůj rovnocenný přívlastek pozitivní. Neměnitelnost má svůj odpovídající pozitivní přívlastek všudypřítomnost. Ony tvoří spolu dvě podoby téhož Božího vztahu k světu. Svou všudypřítomností Bůh jakožto nekonečný Duch udržuje pohyb, jehož je nepohnutelnou příčinou. Všudypřítomnost aplikovaná na koexistenci — to znamená na prostor — se stává všemohoucností, jež je pozitivním a duchovním protikladem Boží nezměrnosti. Tak jako všemohoucnost odpovídá Boží nezměrnosti, tak vševědoudnost tvoří pozitivní protiklad Boží věčnosti.

My jako křesťané věříme v osobního Boha, který přebývá na nebesích, snížil se k nám v osobě Pána Ježíše Krista a svým Duchem je všude přítomen. Nevěříme jen v nějakou sílu dobra, ale v dobrého a milovaného Otce, před nímž pokorně skláníme svá kolena. Připojujeme se v duchu k cherubinům a serafinům a voláme: „Svatý, svatý, svatý Hospodin zástupů, plná jest všechna země slávy jeho!“ (Iz 6,3)

S hlubokou úctou zpíváme chvalozpěv svému Pánu:

*„Když tvoji moc já, Pane zřím
i velkou moudrost tvoji,
a lásku tvou když pochopím,
jež s tebou vždy mne pojí,
tu nevím, plný vděčnosti,
co přinést mám ti z radosti
můj Tvůrce a můj Otče!*

*Chval Pána svého každý den
a vzývej jméno jeho,
ať Otec náš je veleben,
ctěn lidem světa všeho.
Ať všichni s láskou, nadšením,
jdou za ním, za svým spasením.
Tak pojďme, služme jemu.*

POSLUŠNOST PLYNOUCÍ Z DŮVĚRY



Kdo by se neradoval ze spokojeného spánku svého dítěte! Jaký je to pěkný obrázek, když se rodiče sklánějí nad svým novorozencem. Ten malý uzlíček lásky, který tak nevinně, čistě a sladce leží v náručí matky, naplňuje celou domácnost radostí a slunečním jasem. Jedna matka kdysi řekla, že v tom je ta krása, když lidé nepřicházejí na svět jako dospělí, ale Bůh rodičům dává malé dítě, aby měli podíl na divu stvoření a na jeho rozvoji.

„Co asi z našeho dítěte bude?“ to je otázka, kterou si odpovědní rodiče často kladou. „Budeme dobrými rodiči našemu malému? Té bezmocné bytosti, která neměla možnost, aby si sama zvolila otce a matku?“ Na rodiče je vložen životně důležitý úkol, pomáhat dítěti k rozvoji vyrovnané osobnosti. Mnozí rodiče však nevědí, že se s tím musí začít už velmi záhy. V horách potkal jednou turista starého pastýře se stádem ovce. Turistu hned na první pohled upoutal mimořádně krásný vzrůst ovce. Tak pěkné ovce dosud neviděl. „Prosím vás, čím to je, že ty vaše ovce jsou tak krásné?“ Starý pastýř chvíli přemýšlel, pak se podíval turistovi vzpříma do očí a odpověděl: „Já se starám především o jehňátka.“ To byla opravdu výstižná odpověď. Aby měl pěkně vzrostlé ovce, musel se jim věnovat od malíčka.

Jestli máme jako rodiče dobře splnit svoje výchovné poslání pak také musíme s výchovou začít co nejdříve. Zahradník nikdy nečeká, až se mu plevel rozroste po celé zahradě. Dobře ví, kolik práce a námahy by s tím později měl. Stará se o to, aby semena přišla do předem připravené půdy. A právě tak si počínají i rozumní rodiče. Už u malého kojenče pozo-

rujeme, jak se snaží projevit svou vůli. To je okamžik, ve kterém ho vychovatel musí začít usměrňovat. Výchova začíná v době, kdy si to dítě ani neuvedomuje. Ale právě to je důležité, aby se u něj začaly rozvíjet dobré návyky. Běda člověku, který se ve svém mládí nenaučil poslušnosti a odříkání. Až doroste, bude z něho nezkrotný tyran, který se neumí ovládat.

Často obdivujeme díla velkých umělců, kteří dokázali dlátem a kládívem vytesat z tvrdého materiálu nádherné umělecké dílo. Všechna jejich tvůrčí práce se však nedá ani zdaleka přirovnat k úkolu otců a matek, kteří ze živého materiálu, obdařeného svobodnou vůlí, mají vytvořit užitečného člověka, prospěšného lidské společnosti. Jak velmi záleží na vlivu, kterým rodiče působí na vývoj a správné usměrnění dítěte! Každý umělec, který má vytvořit dobré dílo, musí už předem vědět, jak má věc vypadat. V duchu vidí cíl, ke kterému směřuje všechna jeho námaha. A právě tak i správný vychovatel musí mít před očima cíl a vzor, ke kterému své svěřence vede.

Nezapomeňme, že pro nás křesťany je vzorem osoba Syna člověka, Ježíše Krista. On má ctnosti, které mohou být všem lidem vzorem. Měl dokonalý charakter. Žil radostně a důvěryplně, i když se mu do cesty stavělo tolik překážek. Jakou hloubku opravdové lásky lze spatřit v jeho životě! Výchovný cíl pro nás a pro naše děti se dá vyjádřit jednoduše: Následovat Ježíše a být mu podobný.

Výchova znamená především sebevýchovu. Jenom ten, kdo dokáže pracovat sám na sobě, může být vzorem pro druhé. Dítě potřebuje především živý příklad rodičů. Proto otcové a

matky musí budovat vlastní charakter. Jen tak budou schopni vychovat svoje děti v opravdové lásce, a ty je budou v lásce následovat. Výchova je jako činnost pastýře, kterého stádo také následuje dobrovolně.

V počátcích výchovy dítěte zaujímá matka prvořadé místo. Ovšem nesmíme přehlížet ani výchovu otce. Chybí-li na dítě vliv otce, mívá to špatné následky. Oba rodiče se mají doplňovat, aby výchova dítěte nebyla jednostranná. Předpoklad ke správné výchově je i v tom, že rodiče se ve způsobu i cíli výchovy shodují. K tomu je třeba vzájemné dohody. Otec a matka se nikdy nesmějí před dětmi dohadovat nebo si dokonce protiředit. Děti jsou bystří pozorovatelé a zanedlouho by to dokázaly využít ve svůj prospěch.

Vštěpujme dětem takové vlastnosti, které jim umožní dobrý start do života. To první, co jim musíme dát, je důvěra k rodičům a z ní pramenící poslušnost. Děti nebudou nikdy šťastné, pokud je necháme dělat, co samy chtějí. Teprve v poslušnosti a respektování řádu domova je plná svoboda. Ještě než je dítě schopno samo uvažovat, musí být vychováno k poslušnosti. To znamená, že dětiná a ochotná poslušnost se musí stát jeho druhou přirozeností dřív, než začne prosazovat svou hlavu.

E. G. Whiteová napsala: „Vštěpujme dětem zvyk poslušnosti jemně, ale soustavně. Tak předejdeme pozdějším rozporům mezi vůlí a autoritou. Důsledek rozporů je odcizení a hořkost vůči rodičům a učitelům a často i odpor ve všem lidským a Božím příkazům.“

Už malé děti dovedou posuzovat význam poslušnosti. Jedna maminka byla se svým čtyřletým, nepořádným a vzdorovitým chlapcem v zoologické zahradě. Před klecí s opicemi pozorovali opice při krmení. Když matka viděla, že se zvířata chovala ukázněně a nenechala po sobě žádné zbytky, řekla chlapci: „Kdybys uměl aspoň tak pěkně jíst, jako ty opice!“ „No víš, ma-

mi“, namítá capart, „ony jsou tomu už naučené.“

Pro každého rozumného člověka je naprosto samozřejmé, že poslouchá zákony přírody. Přestoupení kteréhokoliv přírodního zákona přináší své následky. Děti se musí především naučit uvědomělé poslušnosti, poslušnosti bez smlouvání a odmlouvání. Bezpodmínečná poslušnost vytváří pro mladého člověka ochranu před tisícími nebezpečím. Malému dítěti nemůžeme vysvětlovat zákony zemské přitažlivosti, protože by je nepochopilo. Ono však musí bezpodmínečně poslechnout příkaz matky, že se nesmí naklánět přes zábradlí nebo z oken, protože by mohlo dojít k velkému neštěstí. A tato poslušnost musí být tak samozřejmá, že dítě příkaz respektuje, i když matka není přítomna. Kterápak matka nenechá někdy své dítě o samotě?

Dítě si zvykne na poslušnost takřka bez námahy, když jsou rodiče důslední a v plnění příkazů netrpí žádné výjimky. Nikdy se nesmí stát, aby matka přešla bez povšimnutí, když dítěti něco přikázala, ale dítě neposlechlo. Jak si má dítě zvyknout na určitá pravidla, když je matka nedůsledná? Když matka stojí vždy za tím, co řekne, pak dítěti ani nenapadne, aby mělo námitky a zvyká si poslouchat bez námahy. Jestli se všechno splní, co matka řekne, ať už to má provést matka nebo dítě, zvykne si na to dítě tak, že každou odchylku od tohoto pravidla nese velmi nelibě. Je pozoruhodné, jak dvou a tříleté dítě cítí touhu po zákonitosti.

Abychom dosáhli tohoto cíle, musí být naše příkazy a zákazy jasné. Než vychovatel něco řekne, musí si vše dobře rozmyslet. Jestli dítěti neumí dávat nic než samé zákazy, podkope svou autoritu. Když dítě neslyší za celý den nic jiného než „ne“, „to nesmíš“, „co tam zase děláš?“, „počkej za tohle ti nasekám“ apod., pak dítě už vůbec neví, co má dělat a necítí se dobře. Nakonec takové výroky přestane brát vážně. Děti si



CTK

nezaslouží, aby se s nimi takto jednalo. Je rovněž nemoudré, když odstraňujeme dítěti z cesty všechno, na co nesmí sáhnout (kromě jedů a podobných věcí, které by těžce ohrožily život dítěte). Jak se má potom naučit poslušnosti?

V životě člověka nikdy nepříjdu takové okolnosti, aby z věcí, které jsou na dosah, mohl všechny mít a všechno si dovolit. Této zásadě se musí naučit co nejdříve. Dítě se musí také naučit, že neposlušnost má nepříjemné následky.

Rodiče se často dopouštějí velké chyby i v tom, jakým způsobem od dítěte něco žádají. Už samotný tvrdý a neovládaný tón vzbuzuje odpor. Příkazy a zákazy nesmějí být spojeny s hrozbou trestu. Tím trpí láska a počítá se už i s možností neuposlechnout. Pamatujme, že tón hlasu prozrazuje naši trpělivost nebo netrpělivost. Duševní stav dětí velmi trpí, když vyrůstají v napjatém a dusném ovzduší, ve kterém se jen blýská a hřmí.

Cílem výchovy je schopnost sebeovládání a sebevýchovy. Poslušnost jen tak na oko se vždy vymstí. Poslušnost se musí stát vnitřní zásadou člověka. Proto, jestli vychovatel něco řekne, musí očekávat poslušnost jako něco samozřejmého. To platí už u těch nejmenších.

„Děti již v prvním roce rozumějí, mluví-li se něco o nich a poznají, jak dalece vyhovíme jejich přání. Matky, vychovávejte své děti tak, aby se podřizovaly vašim přáním, jinak je nezvládnete a nezachováte si mateřskou důstojnost. Vaše děti se rychle naučí, co od nich čekáte. Vědí dobře, kdy nad vámi zvítězí a své vítězství provedou využít.“ (E. G. Whiteová)

Nezapomeňme, že i malé děti bojují těžký zápas samy se sebou. Jestliže jim nedůvěřujeme, snadno v boji podlehnou, zatímco naše důvěra jim pomáhá k vítězství. Dítěti prospívá, když matka vyjádří svoje přání tak, že do toho zahrne i sebe. „Jenda a já teď uděláme to a to.“ „Podívej, chlapče, něco tak osklivého přece neděláme.“ Jde o to, abychom podpořili u dítěte vůli ke konání dobra. Taková vůle se pak osvědčí i v hodině pokušení.

Jedna matka učila své děti, aby mezi jídly nic nejedly, že je to tak zdravější. Aspoň budou mít u dalšího jídla pořádnou chuť. Jednou prosila holčička krátce před večerí, aby jí maminka dala pomeranč. Mísa s ovocem byla už připravená na stole. „Ne, děvče“, řekla maminka, „počkáme, až budeme jíst všichni, pak ti dám pomeranč.“

Holčička neřekla nic a šla si hrát ven, kde prve byla. Protože matka byla unavená, tak si na chvíli lehla. Už téměř usnala, když vtom zaslechla tiché kroky. V zrcadle viděla, co se děje: Malá si stoupla na špičky, natáhla ruku, vzala pomeranč a zmizela tak rychle, jak přišla. Matku to rozzlobilo, když viděla, co se stalo. Ovládla se však a nic neřikala. Byla příliš moudrá, než aby se nechala ovládnout zlostí. Modlila se k Bohu, aby jejímu dítěti pomohl zvítězit nad pokušením. Vzápětí slyšela zase tiché kroky. Zbys-



trčila pozornost a dívala se do zrcadla. Viděla, jak malá jde ke stolu a vrací pomeranč zpátky k ostatním. Pak chvíli stála tiše, udělala odmítavý pohyb a řekla: „Ty starý dáble, ty sis myslel, že mne svedeš, víd?“

Pak statečné děvčátko znovu odběhlo ke své hře a bylo šťastné, že zvítězilo nad pokušením. Matka prožívala celou příhodu v hlubokém pohnutí. Uminila si, že svým dětem bude více pomáhat, aby toužily po dobrém a přemáhaly zlé. Vypravujeme dětem často o té moci, kterou i my dospělí tak potřebujeme, abychom zvítězili nad vlastní neposlušností.

Rozumní rodiče své děti rovněž poučí o správném hospodaření s penězi. Někteří se domnívají, že děti mají mít nerozumně vysoké kapesné. Přitom však od nich nikdo nevyžaduje vyúčtování. Je pak nějaký div, že takto „vychovaní“ lidé neumějí později s penězi vyjít a dělají dluhy? Zvykli si jednat podle svých přání a rozmarů, místo aby se naučili řídit se danými možnostmi.

„Dítě má pravidelně dostávat své kapesné a není správné strhávat mu z něho pro sebe-menší přestupek. Mělo by si z toho kupovat potřebné věci, drobné dárky a nějakou částku si vždy uložit do pokladničky. Je-li mezi rodiči a dětmi správný vztah a důvěra, budou se děti radit s otcem, co mají mamince koupit k narozeninám a naopak. Rodiče by si měli takových tajemství vážit.“

Všechny malé i větší děti by

se měly nejen naučit řešit různé úkoly, ale především by se měly naučit vést si záznam o příjmech a vydáních, aby s penězi správně zacházely a rozumně je vydávaly. Poučme chlapce a děvčata, jak vybírat a kupovat šaty, knihy a jiné potřebné věci. Nezáleží na tom, jestli se o ně ještě starají rodiče, nebo jestli si už vydělávají sami. Povedou-li si knihu příjmů a vydání, pochopí časem hodnotu peněz a jejich správné použití. Pomůže jim to rozlišovat šetrnost od lakoty nebo od plýtvání. Když je správně povedeme, naučíme je vydávat nejen náladově, nýbrž pravidelně a plánovitě.“ (E. G. Whiteová)

Také školní docházka znamená pro dítě velmi důležitý úsek života. Rodiče mohou tento krok svým poměrem ke škole usměrňovat buď k dobrému nebo ke zlému. Věnují-li rodiče škole a učitelům takovou důvěru, jaká bývá ke členům rodiny, pak je to dobré. Kdyby rodiče a učitelé měli spolu užší kontakt, i dětem by se lépe pracovalo. Jestli se nám na dětech při učení něco nezdá, zajdeme si za učitelem a upřímně si s ním pohovoříme. Nemělo by nám to být nepříjemné, vždyť i učitel chce dětem jen to nejlepší. Nemusí i on někdy tu a tam napravovat, co jsme my nevhodnou výchovnou metodou pokazili? Za to si zaslouží spíše poděkování než kritiku.

Někteří rodiče se domnívají, že své dítě připraví pro školu nejlépe tak, když ho budou předem učit. Takové dítě pak ve

škole neuslyší nic nového, ztrácí zájem o školu a připadá si chytřejší proti těm ostatním „hloupým“. Jeho přístup k učení i později bude povrchní, když přece „už všechno umí“. Nebezpečné je i to, když matka dítěti hrozí: „Jen počkej, až budeš chodit do školy, tam tě učitel srovná!“ Pro takové řeči vzniká u dítěte ke škole odpor. Je to vůbec zlé, když rodiče takovými různými řečmi projevují svou výchovnou bezmocnost. Za strašáka pro dítě zde slouží nejdříve škola, později mistr v učení, pak vojna a nakonec jeho budoucí druh života nebo dokonce tchyně.

Rodiče by se měli snažit postavit mezi školou a rodinou co nejvíce „mostů“. Měli by se živě zajímat o všechno, co jim dítě ze školy vypravuje a seznámit se aspoň s několika jeho kamarády. Rovněž by měli před dětmi ocenit úsilí učitelů a být s nimi v kontaktu.

Nezapomínejme také pomáhat svým dětem při domácích úkolech. Pomáhat však neznamená, že jim sami uděláme úkoly. Když projevíme zájem o výkres, který dítě nakreslilo nebo si vyslechneme básničku, kterou se naučilo a pochválíme-li ho za dobře naučený úkol, je to tak velké povzbuzení a pomoc, jako bychom mu s tím pomohli. Naučí se samostatně pracovat, bude mít radost z vědomostí a získá sebevědomí, že se mu to daří. Nenutíme ho, aby neustále odříkávalo básničku, kterou se mělo naučit, ale raději si s ním přívětivě pohovoříme a projevujeme zájem o jeho svět. A když nás bude chtít poučit z vědomostí, které se naučilo, poslouchejme trpělivě, i když to už dávno víme.

Ve třídě, kam naše dítě chodí, je žáků víc, a tak mezi nimi vzniká soupeřivost. Někdy se mezi sebou i dohadují. Tyto projevy musíme jako rodiče také usměrňovat. Netvářme se naloběně, když náš syn chce být první na úkor svých kamarádů, ale vysvětlíme mu, že jestli prvním bude, pak na tom má jen malou zásluhu. Je to spíš proto, že má nadání, dary, které si přinesl na svět, to za prvé, a pak je to péče rodičů, kteří se o něj starají. Tak zůstane skromný a jeho vítězství nebo prvenství nebude nikoho zraňovat.

Bez nadsázky se naše dítě projeví i jinak. Budeme muset působit proti různým špatným příkladům, které uvidí u svých spolužáků, proti nedbalosti, lži, neřesti i hrubánství. Neříkejme příliš často, že se nemá lhát, ale dejme na to, aby každé slovo dítěte bylo pravdivé a odpovídalo skutečnosti. Nesnažme se v dítěti příliš často probouzet odpor k tělesné a mravní špině, nýbrž raději v něm pěstujeme lásku k čistotě těla a k mravní čistotě. To dokážeme nejlépe svým vlastním názorným příkladem.

Takovým a podobným jednáním si udržíme děti v rukou a přitom jim nijak nebudeme bránit, aby pronikaly do životních krás, které se před nimi otevírají. Budeme jen dávat pozor, aby se jejich lodička nerozbita o úskalí života. G. T.

ZAPOMENUTÝ KRISTUS

ZKOUŠKY

V minulém čísle jsem psal o radosti křesťana. Měli bychom si však také všimnout jeho bolesti a slz, které jsou nám někdy bližší než vzdálená radost. Nadšení a radost jsou krásné, ale je třeba vyvinout úsilí, aby mohly být uvedeny do života. Jako Jeremiáš na dně studny musíme zvednout oči abychom viděli kousek nebe. Co se týká utrpení a zkoušek, věřte mi, ty není třeba vyhledávat. Přijdou samy.

Není člověka, který by nějak netrpěl. Bolest a utrpení jsou ovocem hříchu. Náboženství bolest nepřineslo a náboženství ji ani neodstraní. Ono nás činí pouze citlivějšími, jemnější a čistšími — a tak možná i zranitelnějšími. Náboženství utrpení neodstraní, ale převyšuje ho. Promění ho. Dá mu smysl.

* * *

Mluví samozřejmě o opravdovém utrpení. A za opravdové utrpení považují to, které jsme sami nezapříčinili a za něž nejsme nijak odpovědní. Jen takové utrpení, které vyvolává znepokojující otázku po svém původu a smyslu, vede k hledání a vyžaduje vysvětlení.

Pokud jde o ostatní utrpení, k nimž jsem přímo nebo nepřímo, vědomě nebo nevědomě zavalil příčinu, pak myslím, že si nezaslouží, abych se u nich nyní zastavoval. Jestliže mne lékaři varovali, že vedu naprosto nevhodný způsob života a že má životospráva nebo práce mi postupně ničí zdraví, a já jsem přece odmítl změnit své zvyky, nemohu nyní nářkat, když musím trpět. A byl bych vrcholně nerozumný, kdybych za to obviňoval prozřetelnost. Jak často raději riskujeme nejvážnější následky, než bychom podstoupili něco nepříjemného. Chytáme se bezvýznamných záminek a odkládáme prohlídku u zubaře, jen co se bolest trochu utiší. Tento druh utrpení, který si sami připravujeme, je rozšířenější, než se nám na první pohled zdá. Mám odvahy připsat mu tři čtvrtiny našich slz.

Jsou ovšem ještě jiné stavy, které za utrpení a zkoušky považujeme, ale ony jimi nejsou. Neúspěchy, ponížení, nezdary, zlamování mysli nazýváme jen ranami. Vyrůstají z naší sebelásky a trpíme jimi pouze do té míry, jak jim věnujeme pozornost. Mohou být důkazem naší pýchy. Jen uvažujeme, kolika hořkostí bychom se zbavili, kdybychom vyžadovali méně pochval a komplimentů. Jak málo je těch, kteří nejsou závislí na pochvalě, uznání ani opovržení. Kdybychom jen uměli rozlišovat své malé osobní úspěchy od úspěchu díla, jemuž sloužíme. Kdo však umí tak dalece zapomenout na sebe? Kdo chce dosáhnout tak vysokého ideálu?

Stejně jako nepozorovaně přichází pýcha, tak vzniká i toto falešné „utrpení“. Obětuje se například pro vznešenou věc, cele se jí oddává, věnujeme jí svůj čas, síly i život.

V některém okamžiku na sebe skutečně zapomínáme a netoužíme po uznání. Jen se mazlíme s hlubokým vnitřním zadostiučiněním, že dílo je naše, a cítíme, jak by ztratilo na ceně, kdyby je bývali uskutečnili jiní. A právě zde se stáváme nespokojenými, žárlivými, podezíravými, přecitlivělými — a již „trpíme“. Nikdy nezapomeňme, že i ty nejušlechtilější plány se promění a znehodnotí, když je plníme se zřetelem na sebe sama.

A co říci těm, kteří se tak rádi znovu a znovu oddávají pečlivému a bolestnému rozboru minulých smutných událostí a kteří zabírají rány, aby se zacelila. Například náš smutek. Bydlil jsem kdysi v malé vesnici, kde se všichni znali. Ztratil jsem tam dvě drahé bytosti, které odpočívají na malém hřbitově. Domnívám se, že opravdová bolest se plně neprojevuje navenek ze strachu, aby nebyla pokrytecká. Ještě dnes však vidím ty odměněné obličejové některých lidí a vzpomínám si, s jakým zalíbením hrdě vystavovali svůj smutek.

Po kruté bolesti odloučení je pro křesťana balzámem naděje na shledání. Apoštol nás vyzývá, abychom „se nermoutili jako i jiní,

kteří naděje nemají“. (1 Tes 4,13) Ano, jsou lidé, kteří odmítají potěšení. Chtějí uchovat hrot beznaděje svého žalu a domnívají se snad, že by to byl projev nedostatku citu a lásky, kdyby nechali ránu zacelit. Víím, že po takových katastrofách už život nikdy není takový jako předtím. Také zde nechci zlehčovat vztahy, které považují za věčné. Ale právě proto, že jsou věčné, přál bych si, aby se věřící dívali více kupředu, do budoucnosti. Ve skutečnosti je v našem nářku velmi málo víry!

Nechci říci, že naše bolesti jsou absurdní, ale spíše často jednáme absurdně, když voláme po spravedlnosti a považujeme se za nepochopené a pronásledované osudem. Kolikrát se nám nenapravitelná katastrofa při pohledu z dálky ukázala jako nedůležitá a nakonec byla podnětem k dobré snaze. Každý neúspěch může být novým a dobrým začátkem. Známe žáky příliš nadané a osliňující, než aby byli dost pilní. Známe i takové, kterým neúspěch u maturity přinesl více dobrého, než všechny ceny vyhraných soutěží. Mnoho nářkářských křesťanů by se mělo naučit vyznávat s apoštolem, že všechno jim napomáhá k dobrému. (Rím 8,28)

Dosud jsme mluvili o minulosti. Co ovšem budoucnost? Kolik trápení jsme si připravili strachem z těžkostí, které „by mohly přijít“? Lidé mají strach o své zdraví, strach ze stáří, strach o postavení a nevím o co ještě.

Jen si vzpomeňte na Ježíšova slova: „Nepočítejte o zítřejší den nebo zítřejší den počítati bude o své věci. Dostí má den na svém trápení.“ (Mat 6,34) Jsem přesvědčen, že těm, které pronásleduje tento strach, nechybí nic než obrácení. Však náš text také říká, že to všechno „hledají pohané“. (Mat 6,32)

Namítnete, že je to pořádně těžké, ne-li dokonce nebezpečné nestrachovat se o zítřek. Ale rozumějte mi: evangelium nás proto varuje před starostmi o zítřek, protože nám také říká, že Bůh nad námi bdí.

To je důvěra. Ať obrátíme problém z kterékoli strany, vracíme se ke stejnému bodu: víra. Na ní vše závisí.

* * *

Uvažujeme o zkouškách a utrpení. Dosud jsme však nepronikli k jádru problému. Dotýkali jsme se jen jeho okrajů. Bylo to však nutné, protože máme-li mluvit o pravých bolestech, museli jsme nejdříve označit ty falešné. Nyní již nechci myslet na utrpení, která si zavinujeme sami, ale přecházím k otázce, kterou si lidé často kladou: Proč to zlo a smrt? Proč hluboké a kruté bolesti? A proč lidé, kteří jsou jimi zrceni, neschopní, ubíjí až na zem? Cožpak Bůh už není Bohem, když to dovolí?

Přiznejme si, že od těchto otázek je jen malý krůček k reptání a obviňování. A to nechci dělat. Ani nechci chladně pokládat otázku ku vyřešení. Což bych mohl smutné a pláčící duši přinést vyschlý balzám rozumování? Plakat — ano, to je ono! Chci plakat s pláčícími.

* * *

Pro smutek a pro bolest nemám vysvětlení. Nemám ho proto, že není. Nechci ta vysvětlení, která mi nabízejí. Je zbytečné říkat

mi, že smrt patří do normálního řádu lidského života. To mě nepotěší, když ztrácím své milované. Mám dojem, že tak mluví stroje, které nejsou vybaveny citem. Sotva se odvažují opakovat, co mi ještě říkají. Ztráta milované bytosti přý může přinést velké dobro. Jako těšitelé Jobovi, nevědí tyto lidé, co říkají. Zdá se mi, že nevědí, co to znamená milovat. Velká bolest vyžaduje mlčení... Těm, kteří to prožili, mohu nabídnout jen svůj lidský soucit a v pláči jim položit ruku na rameno. Víím, že je dobré nést břemeno společně...

* * *

Nemluvil jsem dosud o své smrti. O ní jediné nevím nic. Vlastně na ní málo myslím a ke své škodě se ještě méně na ni připravuji. Je tak protichůdná vůči všem životním silám, které mne ženou kupředu, že se od ní instinktivně odvracím. Mne příliš přitahuje život. Ale co bude, až to všechno, co je mi blízko, zmizí? Co bude, až mi srdce přestane tlouci, ruce mi zledoví a už nikdo, nikdo — ani ty nebuděš moci jít se mnou?

Snad večer, před tou vrcholnou zkouškou, která přichází rychle a znenadání, usnu s důvěrou, poté, co se pomodlím k Bohu a vložímu mu do rukou svou duši a srdce a život a upřímně mu řeknu, že to všechno je jeho a může si to vzít...

Co vůbec lze říci před touto vrcholnou úzkostí, kdy se zdá, že nás Bůh opustil?

Přeji si, abychom v takové chvíli věděli jedno: Bůh v našem utrpení nestojí proti nám! — Když přijdou těžké chvíle zkoušek, lidé snadno a rychle vidí v Bohu nemilosrdného tyрана, který slabým bytostem, jako jsme my, vnucuje svou neúprosnou a krutou vůli. Jestliže takovým věcem uvěříme, pak jsme podlehlí nepříteli. Běda těm, kteří nepřekonají první chvíle takové vzpoury.

Bůh je otec. A žádný otec se neraduje, když jeho milovaní jsou zrceni utrpením. On je s těmi, kteří pláčou a trpí. Ježíš po boku Marty a Marie plakal nad svým přítelem Lazarem.

Já víím, že zde na zemi jsou nevyzpytatelné věci. Je zde námi, lidmi, neřešitelný spor mezi Boží láskou, která chrání, a Všemohoucností, na niž se díváme jako na prostředek, který rozhoduje o všem, o životě a smrti. Zapomínáme však na to, že zlo přišlo narušit věčnou harmonii a že Bůh stejně jako my a s námi snáší přítomnost zmatku. Ba co ještě víc: v obrovském boji mezi věčným hledáním štěstí a utrpením si sám Bůh vyvolil utrpení...

Utrpení Boha — to je Getsemane, to je kříž. To je Kristovo setkání s nesmírnou hrůzou smrti. „Smutná jest duše má až k smrti.“ (Mat 26,38)

Vrcholná zkouška — to je chvíle, kdy se vše ztrácí, kdy tíha zkoušky oslepuje, kdy už není vidět plán spasení. Ve vrcholné zkoušce hledíme na přítomnou smrt, přibližuje se nejistota a člověku se zdá, že přijde o rozum. V takové zkoušce se prosí jen o smílování a odnětí toho kalichu. V tu chvíli jsou všichni vzdáleni a člověk vnímá jen úplnou opuštěnost...

A přece neexistuje taková agonie a neexistují taková muka ani taková hrůza, které by na kříži nepoznal Muž bolesti, když stál sám tvář v tvář smrti, před neznámou propastí, ve chvíli, kdy jeho modlitba se jen odrážela od neslyšícího nebe: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mat 27,46)

To všechno je Boží utrpení. Svědkem je kříž. A já vás prosím: Neobviňujte! Bůh je s námi a trpí s námi. Vy, kteří čtete tyto řádky vězte, že tam, kam půjdete, kam půjdou naši nejdražší, nás Bůh již předesele.

N. H.

(Pokračování)

Kde končí život a začíná smrt?

Stejně jako před staletími a tisíciletími, trápí i dnes člověka nepříjemná otázka, na kterou se snaží dát uspokojivou odpověď: Kde končí život a začíná smrt?

Snad se poněkud změnily okolnosti, které tuto otázku vyvolávají a jiný je i pohled na podstatu smrti, ale otázka je zde stále a odpověď si žádá snad naléhavěji než kdy předtím.

Ještě donedávna žili někteří lidé v obavě, že by mohli být zaživa pohřbeni. Podkladem tohoto strachu byly dokonce různé zprávy o tom, jak se někteří v hrobě probudili a jak tam zešíleli. Takové „zaručené pravdivé“ historky si lidé šeptali od ucha k uchu a přemýšleli, jak zabránit pohřbení v případě zdánlivé smrti. To bylo v době, kdy nemocní leželi a umírali převážně doma a kdy celá příprava pohřbu byla poměrně jednoduchou záležitostí. Dnes to ovšem jsou nejenom kvalifikovaní lékaři, kteří mrtvého ohledávají, ale v četných případech se provádějí i pitvy. Lékaři mají i spolehlivé stetoskopy (naslouchací přístroje), jimiž bezpečně určí, zda jde o skutečné zastavení činnosti srdce. Podle toho — a podle dalších jiných ukazatelů — pak prohlásí ohledanou osobu „za mrtvou“.

V posledních letech vystoupila do popředí otázka, zda je možné hovořit o smrti v případě zastavení srdce. Je pravda, že srdce je „životně důležitým“ orgánem. Není však jediným orgánem, na němž život závisí. Činnost plic je pro život rovněž důležitá. Je také bezpečně prokázáno, že asi pět minut po zastavení tlukotu srdce odumírají mozkové buňky.

V mnohém případě záchrany tonoucího se stává, že po vytažení z vody nedýchá. Pokud ovšem srdce ještě vykazuje sebemenší činnost, je stále naděje, že při zavedení umělého dýchání může být navrácen životu. Také bezvědomí nemusí být tak vážné, jako zástava srdeční činnosti. Nežádka lidé ztratí vědomí, které se po chvíli opět vrátí, jestliže je činnost ostatních tělesných orgánů zajištěna. Bezvědomí ovšem může nastat i tehdy, když srdce nestačí zajistit dostatečnou dodávku krve do mozku.

Až donedávna se všeobecně mělo zato, že srdce je orgán, který vládne životu a jehož zastavení znamená smrt. Tento názor však v posledních letech musel ustoupit do pozadí. Již nelze obhájit tvrzení, že zastavení srdeční činnosti je důkazem smrti. Zastavené srdce je možné uvést znovu do pohybu. V četných případech „srdečního klidu“ byli postižení zachráněni, protože lékaři zasáhli okamžitou masáží srdce. Někdy je potřeba takovou první pomoc poskytovat i mnoho minut, než srdce začne opět samostatně pracovat a než krev začne proudit cévami.

Tato skutečnost nás staví před důležitou otázkou: Jak se máme dívat na stav, kdy srdce nepracovalo a postižený již pozbyl vědomí? Byl mrtev? Máme hovořit o tom, že byl vytržen ze smrti, nebo že byl navrácen životu? Podle staré definice člověk umírá, když se zastaví činnost srdce. Nyní ovšem uznáváme, že srdce je pouze jedním z několika důležitých orgánů, které zajišťují tělesné životní funkce.

Při mnohých srdečních operacích, které dnes nejsou již zvláštností, zastaví lékaři pacientovo srdce a po celou dobu výkonu je jeho krevní oběh napojen na srdce umělé, umístěné mimo tělo operovaného. Rozhodně nikoho nenapadne považovat pacienta za



mrtvého, protože nepracuje jeho srdce. Po dokončení chirurgického výkonu uvedou lékaři srdce operovaného opět do činnosti.

Tyto skutečnosti nás přímo nutí, abychom zrevidovali dosavadní kritéria pro určení smrti. Byly doby, kdy zastavení srdce znamenalo smrt. Dnes je zastavení srdce prostředkem k prodloužení a uchování života. A tak ve světle tohoto vývoje ožívá stará otázka: Kdy je člověk skutečně mrtvý? Kde končí život a začíná smrt?

Ne všechny části těla a orgány stejnou rychlostí odumírají. Jsou známy případy, kdy někomu při autonehodě nebo při práci u stroje byla odtržena ruka, kterou se chirurgicky podařilo i po dvou hodinách připojit opět k tělu. Je pravda, že taková ruka již nikdy plně neobnoví svoji dřívější funkci, ale přece se v ní podaří obnovit krevní oběh a tím i potřebnou výživu tkání.

Chirurgové též provedli transplantace srdce, při nichž odebrali zdravé srdce právě zemřelému člověku a voperovali je pacientovi namísto srdce nemocného. Od chvíle, kdy přestalo pracovat v těle dárce a začalo znovu tepat v hrudi příjemce, uplynuly i dvě hodiny. V takovém případě transplantace můžeme říci, že srdce zemřelého dárce v žádném případě nepřestalo pracovat ve chvíli, kdy on sám byl prohlášen za mrtvého.

Mozek je nejcitlivější ze všech tělesných orgánů a nejrychleji reaguje na nedostatečnou dodávku krve. Pětiminutové přerušení stačí k vážnému poškození mozkových buněk.

Četní lékaři prosazují názor, že by se smrt měla posuzovat podle činnosti mozku. Říkájí, že v tom případě, kdy mozek již zcela průkazně přestal pracovat a když je zřejmé, že jeho činnost již nikdy nemůže být normálně obnovena, má být člověk prohlášen za mrtvého, a to i v tom případě, že srdce nebo jiný orgán ještě vykazují určitou činnost. Na první pohled by se zdálo, že tento názor podporuje i bible, která uvádí, že „mrtví nevědí nic“ (Kaz 9,5). Proti němu však stojí skutečnost, že žijí mezi námi lidé, kteří po úraze byli i celé týdny v hlubokém bezvědomí.

Potřebu nových kritérií, podle nichž by se posuzovala smrt, dnes uznávají lékaři, právníci, filozofové a pochopitelně i teologové. Z četných diskusí, jež se kolem této otázky vedou, vyplývá, že nová definice smrti by měla být podložena neklamnými znaky, které potvrzují, že mozková činnost byla již zastavena a že nemůže být v žádném případě obnovena. Těmito znaky jsou:

1. Jediněc žádným způsobem nereaguje na takové předměty, jakými jsou silný hluk, jasné světlo nebo štipání, píchání apod.
2. Vymizely všechny reflexy. Oční pupily jsou rozšířeny, nepohyblivé a nemění svůj rozměr ani při silném ozáření oka. Vymizelo polykání, mrkání, zívání a sténání.
3. Samovolné dýchání se nejméně pět minut nedostavilo.
4. Zastavení mozkové činnosti potvrzuje záznam elektroencefalografu.

Odpovědnost, zda postižená osoba je skutečně mrtvá, leží na lékařích, kteří jsou již tradičně považováni za strážce lidského života. Jsou vyškoleni k ochraně a prodloužení života svých bližních. Etické zásady jejich povolání jim ukládají, aby využívali všechny rozumné prostředky, jimiž lze odvrátit smrt. V tak vážných okamžicích, jako je například odebrání některého orgánu umírajícím pro účely transplantace, se požaduje, aby se kromě lékařů přímo na transplantaci zapojených, k úmrtí vyjádřili přinejmenším ještě dva další lékaři.

Až dosud jsme hovořili o tělesné smrti, která je vždy a v každém případě tragédií. Jako křesťané se však ještě musíme zmínit o jiné smrti, která se člověku stává pozhánáním a přínosem. Toto slovo „smrt“ zde má spíše obrazný význam a nemá žádnou závislost na tepu srdce. Tato smrt je pro člověka velmi užitečná, protože znamená příznivý obrát v životě. Jen se podívejme, co o této smrti píše apoštol Pavel křesťanům do Říma: „Kdož jste zemřeli hříchu, kterakž ještě žijí budeme v něm?“ (6,2) Povrchní čtenář by zde mohl vidět paradox, protože zde Pavel píše živým bytostem, že zemřely.

Slovem „smrt“ zde Pavel vyjadřuje určitý vztah. Smrt se zde stává pojmem pro nedostatek vnímavosti k určitým věcem. Jak jsme si výše ukázali, je právě naprostý nedostatek vnímavosti a citlivosti charakteristickým znakem smrti. Ovšem ta smrt, o níž zde Pavel píše, je omezena pouze na jednu část lidského bytí — na citlivost k hříchu. „Zemřít hříchu“ znamená, nebýt již více ovlivňován hříchem. Je to nejenom pozoruhodné, ale dokonce žádoucí. „Prožili“ jsme již tento druh smrti?

Ve stejné kapitole, o několik veršů dále, Pavel tuto myšlenku rozvádí: „Tak i vy za to mějte, že jste zemřeli zajisté hříchu, ale žijí jste Bohu v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ (6,11) Zde se zdá být onen paradox ještě výraznější. Schopnost zemřít hříchu a žít Bohu je člověku udělena prostřednictvím

Ježíše Krista. Je zde vlastně zpráva o nadpřirozené síle, která proniká do života takového člověka, který přijímá Ježíše za svého osobního Spasitele. Takový jedinec je citlivý na všechno, co přichází od Boha, zatímco k pokušením nepřítelů spasení zůstává ne-
tečný.

Apoštol Pavel ovšem nezůstává nevšímavý ani k tělesné smrti, které jsme věnovali větší část tohoto článku. Stojí však za povšim-

nutí, že i když hovoří o smrti, přece je jeho poselství prochnuto optimismem. On píše o slavném proměnění všech, kteří uvěřili v Pána Ježíše a přijali jej za svého Zachránce. Až přijde ve svém slavném druhém příchodu, pak mrtví vstanou s tělem, které už nepodléhá rozkladu a porušení. Až „toto smrtelné vezme na sebe nesmrtelnost, potom se vyplní to, co stojí v Písmu. Vítězně je smrt navždy zničena. Smrt, kampak

se podělo tvoje vítězství?“ (1 Kor 15,54.55)

Poselství Písma je tedy jasné: Kdo „zemře“ hříchu a znovuzrodí se v upřímném a hlubokém obrácení, stává se netečný k pokušením. Od Boha dostává sílu k přemáhání hříchu a může si plným právem přivlastnit zaslíbení věčného života: „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich, a smrti již více nebude... Aj, nové činím všecko.“ (Zj 21, 4.5)

MUDr. J. F.

ze světa i z domova

ADVENTISTA PROMOVAL JAKO PRVNÍ NEKATOLÍK NA PAPEŽSKÉ UNIVERSITĚ

Ve více než 430leté historii papežské Gregoriánské university je doktor Samuel Bacchiocchi prvním nekatolíkem, který na ní získal akademickou hodnost. Své studium církevních dějin uzavřel na této universitě sepsáním vědecké práce na téma „Od soboty k neděli“. Více než dva roky sbíral materiál, aby historicky objasnil přechod od původního křesťanského dne odpočinku — soboty — k pozdějšímu zachovávání neděle. O tom, že dílo bratra Bacchiocchiho bylo přijato s velkým zájmem svědčí skutečnost, že jej akademická komise označila predikátem „summa cum laude“ (s nejvyšší chválou). Také papež Pavel VI. udělil bratru Bacchiocchiho zlatou medaili, čímž vyjádřil své uznání nad touto nevšední prací.

V současné době přednáší bratr Bacchiocchi teologii a církevní dějiny na adventistické Andrewsově universitě v USA. (V některém z nejbližších čísel Znamení doby přineseme článek, v němž bratr Bacchiocchi sám vypráví o svých zkušenostech a dojmech, jež na Gregoriánské universitě získal.)

KOSTEL, CHRÁM A SYNAGOGA POD JEDNOU STŘECHOU?

V případě, že izraelská vojska opustí území, která uloupila Egyptu, postaví Egypťané na hoře Sinai rozsáhlou budovu, která bude sloužit jako kostel pro křesťany, chrám pro mohamedány a synagoga pro židy. Pro Sinai se rozhodli z toho důvodu, že na této 2500 metrů vysoké hoře přijal Mojžíš z ruky Boží desky s Desaterem přikázání, což všechna tři zmíněná náboženství jednotně uznávají.

KOJENCI — NARKOMANI

Jak uvedl švýcarský časopis Journal de Genève, každý rok se narodí jen ve městě New Yorku tisíc novorozenců, která jsou již po příchodu na svět závislá na drogách, protože jejich matky v průběhu těhotenství užívaly heroin.

BIBLE PŘELOŽENA JIŽ DO 1631 JAZYKŮ

Podle poslední zprávy Světového svazu biblických společností je buď celá bible nebo její části k dispozici v 1631 jazyku. Celá bible je přeložena do 266 jazyků, Nový zákon do 420 jazyků a různé části bible lze číst v 945 jazycích. Na biblické společnosti čeká ještě mnoho práce, protože na celém světě se mluví asi 3000 jazyky a nářečím. V poslední době se hojně překládá bible do jazyků některých etnických skupin v Jižní Americe, Asii a Africe. Tato nová vydání bible jsou přijímána s nevšední vděčností a radostí. Tak např. nepálští křesťané oslavili vydání bible v jazyce nepali děkovnými bohoslužbami. Jazyk nepali je úřední státní řeč v hinduistickém království.

NÁLEZ VINNÉHO LISU Z BIBLICKÉ DOBY

V Jeruzalémské čtvrti Rechavia objevili archeologové „lis na víno“, který pochází ze starých biblických dob. Jde v podstatě o podlouhlou jámu vytesanou ve tvaru koryta ve skále. Do ní se nasypaly hrozny, které se šlapáním mačkaly. U dna a v bočních stěnách jsou malé otvory, jimiž šťáva vytékala do žlábků, které ji sváděly do další skalní jámy, z níž byla odčerpávána do nádob.

ASI ČTVRTINA OBYVATEL NAŠÍ PLANETY ŽÍZNÍ

Jak oznámila světová zdravotnická organizace, žije asi jeden a půl miliardy obyvatel naší planety v nedostatku vody. Toto vysoké číslo ovlivňuje především situace v Africe, kde jsou rozsáhlé pouště.

VÍTE CO JE TO SAWS?

Tato zkratka je čtenářům Znamení doby neznámá, protože je sestavena z počátečních písmen čtyř anglických slov, jimiž se označuje vnitrocírkevní organizace řízená Generální konferencí církve adventistů s. d.: Seventh-day Adventist World Service (SAWS). Tuto organizaci dotují členové církve svými zvláštními dary a z jejich prostředků jsou opatrovány potraviny, léky, oděvy a jiné životně důležité potřeby, které jsou pak podle potřeby rozdělovány do míst

postižených různými katastrofami a neštěstími. Podle zprávy Generální konference poskytla SAWS v roce 1977 pomoc za více než šest milionů dolarů a její prostředky byly zaslány do 33 zemí světa.

POČET VELKOMĚST VZRŮSTÁ

Před dvaceti pěti roky bylo na světě pouze šestnáct měst, která měla více než jeden milion obyvatel. Dnes je jich šedesát a počítá se s tím, že do konce století jejich počet přesáhne 2000. Tento pronikavý růst je ovlivněn neustálým vzrůstem světového obyvatelstva, z nichž se značná část soustavně soustřeďuje do velkých průmyslových center. Nejvýraznější vzestup je v zemích tzv. třetího světa. Nejlepším dokladem toho je Latinská Amerika, kde v letech 1970 až 1975 stoupl počet obyvatelstva o 2,7 procenta.

V ROCE 1977 ROZŠÍŘENO TĚMĚR DEVĚT MILIÓŇŮ BIBLÍ

Podle zprávy Světového svazu biblických společností bylo v roce 1977 na celém světě rozšířeno 8,9 miliónu celých biblí a více než 11 miliónů Nového zákona. Ve srovnání s rokem předcházejícím je to o 650 000 kusů více. Statistika hovoří též o tom, že tyto bible byly rozděleny do 109 zemí světa. Pokud jde o jednotlivé menší části Písma, pak je k tomu nutno připočítat ještě dalších 27 miliónů kusů.

Je překvapivé, jak velký zájem je o bible v „nekréšanském“ Japonsku, kde křesťané tvoří jen jedno procento obyvatelstva. Za posledních sto let Japonci koupili 150 miliónů biblí.

VE FRANCII VÍCE PROTESTANTŮ NEŽ SE PŘEDPOKLÁDALO

Protestantské církve ve Francii jsou překvapeny: k protestantismu se hlásí asi tři milióny obyvatelstva, zatímco se mělo zato, že jich je jen asi jeden milión. Tuto skutečnost oznámil jako novinku prof. Roger Mehl ze Štrasburku na zasedání stálé rady reformovaných a luterských církví Francie. Uvedená čísla vycházejí z nejnovějších statistických průzkumů. Francie má celkem 53 miliónů obyvatel.



KRISTUS UKÁZAL, ŽE SPASENÍ JE JAKO SLUNEČNÍ SVIT. PATŘÍ CELÉMU SVĚTU. NABOZENSTVÍ BIBLE NEMÁ BÝT OHRAZENO DESKAMI KNIHY NEBO ZDMI CHRÁMU. NEMÁ SE POUŽÍVAT JEN PRÍLEŽITOSTNĚ PRO VLASTNÍ PROSPĚCH ABY SE POTOM OPĚT PEČLIVĚ ODLOŽILO. MÁ PROSVĚCOVAT KAŽDODENNÍ ŽIVOT, PROJEVOVAT SE V KAŽDÉM POČINU A VE VŠECH NAŠICH SPOLEČENSKÝCH VZTAZÍCH.

EGW